

Uchwała Nr XLIII/359/2014

Rady Miejskiej Rydziny

z dnia 20 sierpnia 2014r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rydzyna na lata 2014 – 2020.

Na podstawie art.18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013r., poz. 594 ze zm.) oraz art. 17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013r., poz.182 ze zm.) Rada Miejska Rydziny uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rydzyna na lata 2014 - 2020, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Rydzyna.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ RYDZINY

Bonifacy Skrzypczak

RADCA PRAWNY

Krzysztof Bierniak

UZASADNIENIE
do Uchwały Nr XLIII/359/2014
Rady Miejskiej Rydzyny
z dnia 20 sierpnia 2014r.

w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rydzyna na lata 2014 - 2020.

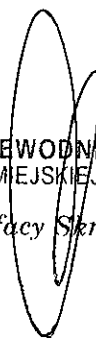
Konieczność opracowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika wprost z art.17 ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013r., poz.182 ze zm.) oraz art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 12 kwietnia 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012r., poz. 1356 ze zm.).

Strategia pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Dokument określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązywania wielu problemów społecznych i minimalizować ich skutki. Strategia stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorców interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez Gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

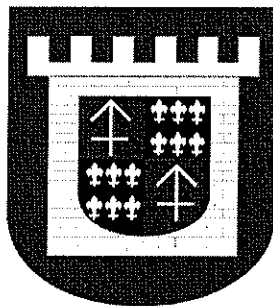
PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ RYDZINY

Bonifacy Skrzypczak

*Załącznik do Uchwały Nr XLIII/359/2014
Rady Miejskiej Rydzyny z dnia 20 sierpnia 2014r.*

Strategia
Rozwiązywania Problemów Społecznych
Gminy Rydzyna
na lata 2014-2020

2014

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA	4
1. STRUKTURA STRATEGII.....	4
2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII.....	6
3. OCENA WDROŻENIA STRATEGII OBOWIĄZUJĄCEJ DO 2013 ROKU.....	18
II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA	21
1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY	21
2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	21
3. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	22
4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA	23
5. SYTUACJA GOSPODARCZA	24
6. PROBLEMY NA RYNKU PRACY.....	26
7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE	29
8. BEZDOMNOŚĆ	30
9. EDUKACJA.....	31
10. KULTURA.....	33
11. SPORT I REKREACJA.....	34
12. TURYSTYKA.....	35
13. SYTUACJA DZIECKA	36
14. OCHRONA ZDROWIA.....	40
15. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	41
16. POMOC SPOŁECZNA.....	42
17. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.....	51
18. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE	53
19. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO.....	56
20. SEKTOR POZARZĄDOWY.....	64
21. ANALIZA SWOT	68
22. PODSUMOWANIE DIAGNOZY	74
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	76
1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ.....	76
2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI	91
3. PROGRAMY I PROJEKTY	91
IV. UWAGI KOŃCOWE	95

WSTĘP

Samorządy lokalne działające w warunkach gospodarki rynkowej, cechującej się dużą dynamiką zmian i niepewnością co do ich kierunków, muszą posiadać zdolność do wczesnego rozpoznawania zagrożeń, jak i dostrzegania pojawiających się szans. W takich warunkach istotnego znaczenia nabiera zarządzanie strategiczne, które, oparte na opracowywaniu, wdrażaniu i kontroli realizacji planów strategicznych, umożliwia dostosowanie funkcjonowania jednostek terytorialnych do zmian zachodzących w otoczeniu. Na poziomie zarządzania lokalnego (gminnego), w zakresie polityki społecznej, podstawową rolę wśród tego typu planów pełni strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Określa misję oraz wyznacza cele strategiczne i działania, których wdrożenie powinno w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych i zminimalizować społeczne skutki kwestii społecznych. Dokument stanowi zatem podstawę do realizacji stosunkowo trwałych wzorów interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, w szczególności tych, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, i doprowadzić do integracji społecznej.

Niniejsza strategia została opracowana w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Rydzynie przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Pomoc zewnętrzna polegała głównie na doradztwie i systematyzacji układu głównych elementów wypracowanego dokumentu.

Strategia jest dokumentem uspołecznionym. W pracach nad nim uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, kultury, ochrony zdrowia, policji i sądownictwa, przedstawiciele organizacji pozarządowych, kościoła, mieszkańcy gminy oraz eksperci.

Dokument ma charakter kilkuletni; został przygotowany na lata 2014-2020. Jest zgodny z założeniami odnoszących się do polityki społecznej dokumentów strategicznych przygotowanych na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym i umożliwia ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. STRUKTURA STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rydzyna składa się z trzech zasadniczych części, tj. części wprowadzającej, diagnostyczno-analitycznej i programowej.

Część wprowadzająca zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i strategiczno-programowych) tworzenia dokumentu. Obejmuje również ocenę stopnia wdrożenia strategii obowiązującej w poprzednim okresie programowania.

Część diagnostyczno-analityczna zawiera informacje ogólne dotyczące gminy oraz diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w mieście, która została oparta na badaniu źródeł zastanych, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT), a także analizie ankiet, skierowanych do przedstawicieli funkcjonujących w mieście placówek oświatowych oraz reprezentantów środowiska lokalnego (liderzy lokalni, mieszkańcy). Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach:

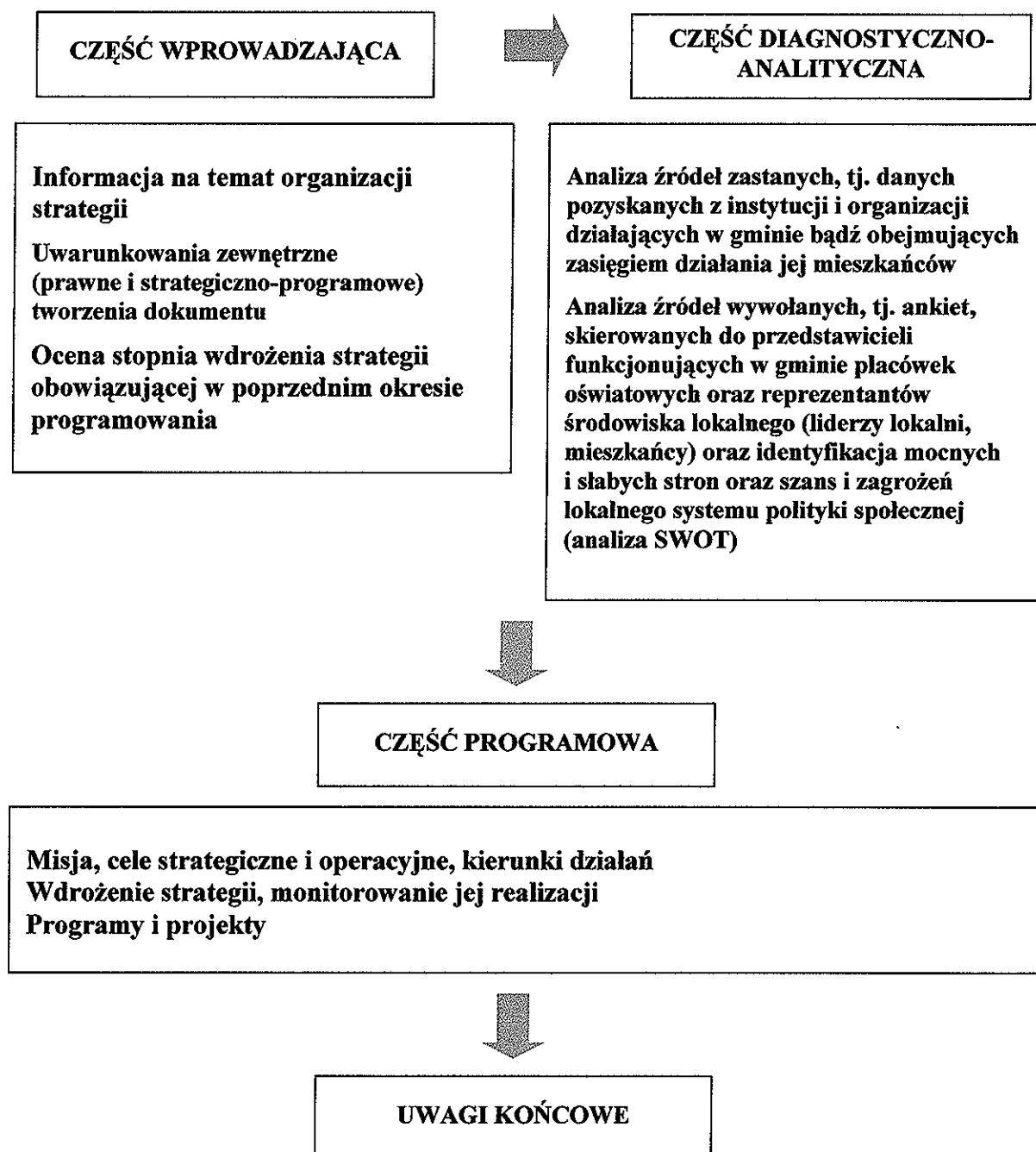
- Infrastruktura techniczna;
- Komunikacja i transport;
- Demografia;
- Gospodarka;
- Rynek pracy;
- Zasoby i warunki mieszkaniowe;
- Bezdomność;
- Edukacja;
- Kultura;
- Sport i rekreacja;
- Turystyka;
- Sytuacja dziecka;
- Ochrona zdrowia;
- Bezpieczeństwo publiczne;
- Pomoc społeczna;
- Sytuacja osób niepełnosprawnych;
- Problemy uzależnień i przemocy w rodzinie;
- Działalność organizacji pozarządowych.

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata. Są one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. W części programowej są również wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania i czas realizacji wyznaczonych w dokumencie działań. Ponadto przedstawione są ramy finansowe strategii, prognoza zmian oraz informacja na temat sposobu wdrożenia dokumentu oraz prowadzenia

monitoringu jego realizacji. Dla realnej oceny stopnia wdrożenia dokumentu jest przygotowany wykaz wskaźników monitoringowych. Część programowa zawiera także omówienie projektów zaproponowanych przez przedstawicieli instytucji gminy i organizacji pozarządowych działających w obszarze polityki społecznej.

Poniższy diagram prezentuje strukturę Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rydzyna.

Diagram 1. Struktura dokumentu strategii

2. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE TWORZENIA STRATEGII

2.1. PODSTAWY PRAWNE

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane na różnych szczeblach administracji publicznej, jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika wprost z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 182 z późn. zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 594 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 135 z późn. zm.),
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1456 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1228 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 124 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 674, z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 43, poz. 225 z późn. zm.),

- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 966 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1457),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2011 r., Nr 231, poz. 1375),
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2014 r., poz. 567).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2.2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rydzyna jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

2.2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę rozwoju, a następnie na niej pozostanie. Strategia, której założeniem jest stworzenie większej

liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Dokument zawiera również kilka nadrzędnych celów Unii Europejskiej do 2020 roku:

- zwiększenie stopy zatrudnienia osób w wieku 20-64 lata z obecnych 69% do co najmniej 75%,
- osiągnięcie poziomu inwestycji w działalności badawczo-rozwojowej równego 3% PKB, przede wszystkim poprzez poprawę warunków inwestowania w B+R przez sektor prywatny i opracowanie nowego wskaźnika umożliwiającego śledzenie procesów innowacji,
- ograniczenie emisji dwutlenku węgla co najmniej o 20% w porównaniu z poziomem z 1990 r. lub, jeśli pozwolą na to warunki, o 30%,
- zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii w całkowitym zużyciu energii do 20% oraz zwiększenie efektywności wykorzystania energii o 20%,
- ograniczenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną do 10% z obecnych 15% oraz zwiększenie odsetka osób w wieku 30-34 lata posiadających wyższe wykształcenie z 31% do co najmniej 40%,
- ograniczenie liczby Europejczyków żyjących poniżej krajowej granicy ubóstwa o 25% poprzez wydobycie z ubóstwa 20 mln osób.

W ramach trzech priorytetów tematycznych przygotowano siedem projektów przewodnich. Projekt „**Unia innowacji**” ma na celu poprawę warunków ramowych i dostępu do finansowania badań i innowacji, co powinno wzmocnić rolę łańcucha innowacji i zwiększyć poziom inwestycji w całej Unii. Z kolei projekt „**Młodzież w drodze**” służy poprawie wyników systemów kształcenia oraz podniesieniu atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej, a projekt „**Europejska agenda cyfrowa**” zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstw domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.

Projekt „**Europa efektywnie korzystająca z zasobów**” ma na celu uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji węgla w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii,

modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej, natomiast projekt „**Polityka przemysłowa w erze globalizacji**” służy poprawie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspieraniu rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurowania na rynkach światowych.

Celem projektu „**Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia**” jest modernizacja rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie, co powinno podnieść współczynnik aktywności zawodowej i lepiej dopasować do siebie popyt i podaż na rynku pracy, a projekt „**Europejski program walki z ubóstwem**” zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Oprócz regularnych sprawozdań, przewidzianych ramach mechanizmów zarządzania Strategii „Europa 2020”, Komisja Europejska dokona w **2014 roku** przeglądu realizacji inicjatyw europejskiej platformy współpracy na rzecz walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym, między innymi pod kątem dostosowania jej do nowych wieloletnich ram finansowych.

Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2014-2020

Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) na lata 2014-2020 określają priorytety Unii Europejskiej na najbliższe 7 lat, stanowiąc ramy zarówno polityczne, jak i budżetowe (odpowiadając na pytanie „w jakich obszarach UE powinna inwestować mniej lub więcej w przyszłość”).

Na wniosek Komisji Europejskiej objęto Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny oraz Fundusz Spójności wspólnymi ramami strategicznymi, które obejmują również Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejski Fundusz Morski i Rybacki. Na podstawie przyjętych założeń w okresie programowania 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny zapewni finansowanie działań strukturalnych na rzecz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w ramach czterech głównych obszarów inwestycji: zatrudnienia, edukacji, włączenia społecznego i usprawniania administracji publicznej. Natomiast Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji posłuży do finansowania pomocy na rzecz pracowników zwolnionych w następstwie

poważnej zmiany strukturalnej oraz łagodzenia skutków, jakie dla rolników pociągają nowe umowy handlowe.

W dziedzinie wzrostu zatrudnienia i spójności wprowadzono nowy instrument, jakim jest zarządzany centralnie program „Łącząc Europeę”, który ma na celu finansowanie priorytetowych przedsięwzięć infrastrukturalnych w dziedzinie energii, transportu oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych, których realizacja leży w interesie całej Unii Europejskiej.

Nowy program „Zdrowie na rzecz wzrostu” będzie ukierunkowany na działania o wyraźnej unijnej wartości dodanej, zgodnie z celami Strategii „Europa 2020”. Głównym celem programu jest współpraca z państwami członkowskimi UE w celu ochrony obywateli przed transgranicznymi zagrożeniami zdrowotnymi, osiągnięcia większej stabilności usług opieki zdrowotnej oraz poprawy stanu zdrowia społeczeństwa, przy jednoczesnym zachęcaniu do innowacji w dziedzinie ochrony zdrowia.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

W ramach kilkunastu obszarów życia społecznego wyznaczonych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej sformułowano następujące priorytety:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim,

- upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego,
- ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych,
- ograniczenie bezrobocia długookresowego,
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży,
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy – ALMP,
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego,
- wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności,
- powszechne ubezpieczenie zdrowotne,
- kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego,
- wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
- dostęp do pracowników socjalnych,
- rozwój pomocy środowiskowej – zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej,
- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną,
- realizacja NSIS przez samorządy terytorialne,
- dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

W nowej perspektywie finansowej 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny będzie współfinansował krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku.

Program powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia. PO WER będzie również wspierać innowacje społeczne oraz współpracę ponadnarodową w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój jest ukierunkowany na następujące obszary:

- realizację działań skierowanych do młodych, bezrobotnych osób w wieku od 15. do 24. roku życia i poprawę ich sytuacji na rynku pracy w ramach „**Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych**” i „**Gwarancji dla młodzieży**”,
- wdrożenie reform systemów i struktur w wybranych obszarach polityk publicznych, kluczowych z punktu widzenia Strategii „Europa 2020” i krajowych programów reform,
- wspieranie jakości, skuteczności i otwartości szkolnictwa wyższego jako instrumentu budowy gospodarki opartej o wiedzę,
- poszukiwanie nietypowych, innowacyjnych, stosowanych w innych krajach metod rozwiązywania problemów społecznych,
- realizację programów w zakresie mobilności ponadnarodowej.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój wraz z 16 współfinansowanymi z Europejskiego Funduszu Społecznego regionalnymi programami operacyjnymi stanowi spójną całość, obejmującą interwencje w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji oraz dobrego rządzenia. Przy tym PO WER obejmuje 32% przyznanych Polsce środków Europejskiego Funduszu Społecznego, natomiast dla 16 regionalnych programach operacyjnych przeznaczono łącznie 68% tych środków.

2.2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku jest dokumentem, który określa cele polityki rozwoju prowadzonej w regionie, w tym polityki społecznej. W jej ramach sformułowano wizję rozwoju („Wielkopolska powinna być regionem zintegrowanym, konkurencyjnym”) i misję województwa („Skupienie wszystkich podmiotów publicznych działających na rzecz wzrostu konkurencyjności regionu i poprawy warunków życia mieszkańców. Uzyskanie efektu synergii poprzez stworzenie spójnej koncepcji wykorzystania środków publicznych”) oraz wyznaczono cel generalny („Poprawa jakości przestrzeni województwa, systemu edukacji, rynku pracy, gospodarki oraz sfery społecznej skutkująca wzrostem poziomu życia mieszkańców”), cele strategiczne, operacyjne i horyzontalne.

Założenia polityki społecznej ujęto w ramach celów strategicznych 3 i 4 oraz służących ich osiągnięciu celów operacyjnych.

Cel strategiczny 3. Wzrost kompetencji mieszkańców i promocja zatrudnienia.

- Ograniczanie barier w dostępie do edukacji.
- Poprawa jakości oraz wzrost różnorodności form kształcenia.
- Rozwój przedsiębiorczości i promocja samozatrudnienia.
- Poprawa organizacji rynku pracy.

Cel strategiczny 4. Wzrost spójności i bezpieczeństwa społecznego.

- Poprawa sytuacji demograficznej oraz stanu zdrowia mieszkańców.
- Poprawa warunków mieszkaniowych.
- Rozwój usług socjalnych.
- Wzrost bezpieczeństwa.
- Ograniczenie skali patologii oraz wykluczeń społecznych.
- Budowa kapitału społecznego na rzecz społeczeństwa obywatelskiego.
- Wzrost udziału sportu i rekreacji w życiu mieszkańców regionu.

Wielkopolski Regionalny Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 (WRPO 2014+)

Projekt Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020 (WRPO 2014+) jest obecnie w fazie konsultacji. Dokument stanowi instrument polityki regionalnej województwa, a wyznaczonym celem głównym jest „poprawa konkurencyjności i spójności województwa”. Przewidywane w programie działania pozwolą na wniesienie wkładu województwa wielkopolskiego w realizację celu Strategii Europa 2020.

Działania zostały pogrupowane wokół osi priorytetowych, w przyporządkowanych im priorytetach inwestycyjnych, ukierunkowanych na realizację celów szczegółowych. Spośród nich zagadnień z zakresu polityki społecznej dotyczą następujące:

Oś priorytetowa 6. Rynek pracy

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Dostęp do zatrudnienia dla osób poszukujących pracy i osób biernych zawodowo, w tym długotrwale bezrobotnych oraz oddalonych od rynku pracy, także poprzez lokalne inicjatywy na rzecz zatrudnienia oraz wspieranie mobilności pracowników

Cel szczegółowy: Wzrost zatrudnienia osób bezrobotnych, poszukujących pracy i biernych zawodowo.

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Praca na własny rachunek, przedsiębiorczość i tworzenie przedsiębiorstw, w tym innowacyjnych mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw

Cel szczegółowy: Wzrost samozatrudnienia i przedsiębiorczości mieszkańców.

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Równość mężczyzn i kobiet we wszystkich dziedzinach, w tym dostęp do zatrudnienia, rozwój kariery, godzenie życia zawodowego i prywatnego oraz promowanie równości wynagrodzeń za taką samą pracę

Cel szczegółowy: Wzrost zatrudnienia osób wyłączonych z rynku pracy ze względu na brak możliwości godzenia życia zawodowego z prywatnym

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Aktywne i zdrowe starzenie się

Cel szczegółowy: Wydłużenie czasu aktywności zawodowej

Oś priorytetowa 7. Włączenie społeczne

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Aktywne włączenie, w tym z myślą o promowaniu równych szans aktywnego uczestnictwa i zwiększania szans na zatrudnienie

Cel szczegółowy: Wzrost aktywności społecznej i zawodowej osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym

Cel szczegółowy: Zwiększenie dostępności do dobrej jakości usług społecznych i zdrowotnych

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Wspieranie przedsiębiorczości społecznej i integracji zawodowej w przedsiębiorstwach społecznych oraz ekonomii społecznej i solidarnej w celu ułatwiania dostępu do zatrudnienia

Cel szczegółowy: Wzrost zatrudnienia w podmiotach ekonomii społecznej oraz zwiększenie dostępności do dobrej jakości usług dla podmiotów ekonomii społecznej

Oś priorytetowa 8. Edukacja

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Ograniczenie i zapobieganie przedwczesnemu kończeniu nauki szkolnej oraz zapewnianie równego dostępu do dobrej jakości wczesnej edukacji elementarnej oraz kształcenia podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego, z uwzględnieniem formalnych, nieformalnych i pozaformalnych ścieżek kształcenia umożliwiających ponowne podjęcie kształcenia i szkolenia

Cel szczegółowy: Zwiększenie dostępności do dobrej jakości edukacji przedszkolnej i szkolnej

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Wyrównywanie dostępu do uczenia się przez całe życie o charakterze formalnym i nieformalnym wszystkich grup wiekowych, poszerzanie wiedzy, podnoszenie umiejętności i kompetencji siły roboczej oraz promowanie elastycznych ścieżek kształcenia, w tym poprzez doradztwo zawodowe i potwierdzanie nabytych kompetencji

Cel szczegółowy: Wzrost udziału osób dorosłych w kształceniu ustawicznym

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Lepsze dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy, ułatwianie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmacnianie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami

Cel szczegółowy: Zwiększenie dostępności do dobrej jakości kształcenia i szkolenia zawodowego

Oś priorytetowa 9. Infrastruktura dla kapitału ludzkiego

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Inwestycje w infrastrukturę zdrowotną i społeczną

Cel szczegółowy: Poprawa stanu infrastruktury zdrowotnej i społecznej

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich

Cel szczegółowy: Rewitalizacja i restrukturyzacja obszarów problemowych

PRIORYTET INWESTYCYJNY: Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie poprzez rozwój infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej

Cel szczegółowy: Poprawa stanu infrastruktury edukacyjnej i szkoleniowej

Strategia Polityki Społecznej dla Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku

Ze względu na swój dalekosiężny charakter strategia budowana na poziomie lokalnym musi uwzględniać i brać pod uwagę przesłanki zawarte w dokumentach strategicznych podmiotów, z którymi powiat współpracuje na zasadzie partnerstwa. Jednym z nich jest samorząd województwa wielkopolskiego.

Zgodnie z dokumentem Zaktualizowanej Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2020 roku polityka społeczna województwa wielkopolskiego stanowi integralną część rozwoju, czemu mają sprzyjać i dawać gwarancję pewne ustalenia.

Realizacja strategii i polityki społecznej województwa wielkopolskiego sprzyjać ma:

- zrównoważonemu rozwojowi,
- budowaniu spójnych i funkcjonalnych społeczności,
- ochronie podmiotowości i promocji zaradności obywateli,
- ustaleniu pewnego minimum i hierarchii chronionych zasad i priorytetów,

- realnemu udziałowi podmiotów niepublicznych w tworzeniu i realizacji programów społecznych.

W celu realizacji tej strategii sformułowano następujące priorytety:

- Priorytet I: Wielkopolska równych szans i możliwości
- Priorytet II: Zdrowi Wielkopolanie
- Priorytet III: Bezpieczna Wielkopolska (bezpieczeństwo publiczne i socjalne)
- Priorytet IV: Wielkopolska Obywatelska
- Priorytet V: Samorząd Województwa Wielkopolskiego partnerem, doradcą i konsultantem lokalnych podmiotów polityki społecznej.

Priorytety strategiczne rozpisane zostały na cele operacyjne i zadania adresowane do:

- Dzieci i młodzieży
- Seniorów
- Osób z ograniczeniem sprawności
- Osób z kręgu wysokiego ryzyka socjalnego.

Ustalenia tego dokumentu mają duże znaczenie ze względu na konieczność uwzględnienia i realizacji jednego z trzech celów strategii Europa 2020, jakim jest rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu i wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Powiatowy Program Opieki nad Dzieckiem i Rodziną na lata 2011-2017

Powiatowy program opieki nad dzieckiem i rodziną, spójny z Powiatową Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Leszczyńskim na lata 2010-2013, wydłuża do roku 2017 czas realizacji zadań mających na celu wspieranie rodziny w jej funkcjach i formułuje nowe cele wynikające z bieżącej analizy potrzeb w tym zakresie. Są to m.in.:

1. Wzmacnianie systemu sprzyjającego rozwojowi dzieci, młodzieży i rodziny, w tym podejmowanie kompleksowych działań edukacyjnych, informacyjnych, interwencyjnych służących zapobieganiu problemom bądź rozwiązywaniu ich we wczesnym stadium.
2. Poprawa stanu funkcjonowania rodziny przez:
  - a) wspomaganie potencjału rozwojowego rodziny,
  - b) wspieranie rodziców w ich funkcjach opiekuńczo-wychowawczych,
  - c) wspieranie rodziny w zakresie bezpieczeństwa socjalnego,
  - d) objęcie opieką dziecka poza rodziną biologiczną.

3. Poprawa sytuacji dziecka w środowisku szkolnym

- a) wzbogacanie oferty edukacyjnej,
- b) wspieranie uczniów uzdolnionych.

4. Doskonalenie procesu wychowawczego przez:

- a) wzmacnianie systemu norm i wartości gwarantujących prawidłowy przebieg procesu wychowania,
- b) ochronę dzieci i młodzieży przed marginalizacją i społecznym wykluczeniem,
- c) zapobieganie niedostosowaniu społecznemu i przestępczości wśród dzieci i młodzieży.

5. Poprawa stanu zdrowia populacji, w szczególności

poprzez rozwój sportu i rekreacji, w tym:

- a) tworzenie warunków służących aktywności ruchowej dzieci i młodzieży,
- b) promocja form aktywnego spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież,
- c) kompensacja deficytów zdrowotnych i świadczeń zdrowotnych,
- d) wspieranie rodziny z dzieckiem niepełnosprawnym.

6. Ochrona dziecka przed przemocą.

3. OCENA WDROŻENIA STRATEGII OBOWIĄZUJĄCEJ DO 2013 ROKU

Ocena wdrożenia strategii, dla której rok 2013 zamknął okres programowania, stanowi ważny punkt odniesienia do konstrukcji założeń polityki społecznej gminy Rydzyna na lata 2014-2020. W jej ramach zostały wskazane trudności we wdrażaniu dokumentu, największe osiągnięcia w realizacji wyznaczonych kierunków działań (w tym wprowadzone w życie programy i projekty socjalne) oraz przedsięwzięcia, których nie udało się podjąć podczas wdrażania strategii.

Trudności we wdrażaniu strategii

Trudności we wdrażaniu Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rydzyna na lata 2008-2013 związane były z brakiem zasobów finansowych związanych z zadłużeniem gminy z tytułu prowadzonych inwestycji, trudnymi warunkami lokalowymi MGOPS-u, zbyt małej ilości pracowników socjalnych oraz ograniczonymi zasobami mieszkaniowymi gminy.

Osiągnięcia w realizacji strategii

Podczas wdrażania strategii na lata 2008-2013 odnotowano następujące osiągnięcia:

- realizacja w latach 2008-2013 przez MGOPS w Rydzynie projektu systemowego POKL Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej – współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego pod nazwą „Dobra perspektywa”:
  - 1) rozwój form aktywnej integracji poprzez kontrakty socjalne obejmujące: wspieranie zdolności do podjęcia zatrudnienia poprzez zatrudnienie socjalne, szkolenia i kursy kwalifikacji zawodowych; usługi o charakterze edukacyjnym, zdrowotnym i społecznym; rozwój nowych form wsparcia indywidualnego i środowiskowego,
  - 2) upowszechnienie aktywnej integracji i pracy socjalnej w regionie (wzmocnienie kadrowe ośrodka pomocy społecznej poprzez zatrudnienie 2 dodatkowych pracowników socjalnych),
- realizacja w latach 2007-2010 pilotażowego programu „Uczeń na wsi” – pomoc w zdobywaniu wykształcenia przez osoby niepełnosprawne zamieszkujące gminy wiejskie oraz gminy miejsko-wiejskie, finansowanego ze środków PFRON;

- uruchomienie usług psychologa w gminnych szkołach podstawowych oraz Gimnazjum w Rydzynie;
- uruchomienie usług specjalisty terapii uzależnień w ramach Punktu Konsultacyjnego;
- uruchomienie w gminie ruchu samopomocowego AA,
- zorganizowanie bezpłatnych usług radcy prawnego dla osób w trudnej sytuacji życiowej,
- opracowanie i realizacja Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w gminie Rydzyna na lata 2011-2013, w tym powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego,
- zatrudnienie asystenta rodziny
- uruchomienie na terenie gminy Centrum Integracji Społecznej prowadzonego przez organizację pozarządową oraz spółdzielni socjalnej „Zielona Kłoda” utworzonej przez podmioty prawne,
- rozszerzenie ruchu pozarządowego (Program współpracy gminy Rydzyna z organizacjami pozarządowymi na dane lata, powołanie do życia kilku nowych organizacji pozarządowych działających na obszarze gminy Rydzyna,
- poprawa warunków lokalowych MGOPS z siedzibą w samodzielnym budynku).

Programy i projekty wynikające z zapisów strategicznych

W latach 2008-2013 zrealizowano następujące projekty i programy wynikające z zapisów strategicznych:

Projekty:

- Projekt systemowy POKL Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej – współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego pod nazwą :Dobra perspektywa” – cel: aktywizacja społeczna i zawodowa, beneficjenci: osoby korzystające z pomocy społecznej, które nie pracują, są bezrobotne lub są zatrudnione i mają niskie kwalifikacje zawodowe, w wieku aktywności zawodowej zagrożone wykluczeniem społecznym,
- Projekt partnerski ze Stowarzyszeniem Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich PISOP pod tytułem „Społecznie Aktywnie Lokalnie w Gminie Rydzyna”, cel: zwiększenie aktywności społecznej lokalnej gminy Rydzyna na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu mieszkańców gminy, beneficjenci: społeczność lokalna gminy Rydzyna aktywnie działającej na obszarach wiejskich na rzecz

przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu mieszkańców tych obszarów, także instytucje, grupy nieformalne, jak i osoby dorosłe pełniące w swoich środowiskach funkcję liderów,

- Projekt Rydzyńskiego Stowarzyszenia Społecznego „Podaj rękę” pod nazwą „Punkt psychologiczno-prawny” w ramach Programu Wojewody Wlkp. „Specjalistyczne wsparcie rodzin w kryzysie” – cel: pomoc psychologiczna i prawna osobom w trudnej sytuacji życiowej, beneficjenci: mieszkańcy Miasta i Gminy Rydzyna,
- Projekt partnerski SOSW Rydzyna/Stowarzyszenie „Kasztanowy szlak”, MGOPS Rydzyna – warsztaty pod nazwą „Mądrzy rodzice” – cel: wsparcie umiejętności rozwiązywania problemów rodzinnych i finansowych oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, beneficjenci: mieszkańcy (rodzice) Miasta i Gminy Rydzyna.

Programy:

- Program PEAD realizowany przez Rydzyńskie Stowarzyszenie „Podaj rękę”, cel: pomoc żywnościowa w postaci gotowych produktów żywnościowych dla najuboższej ludności, beneficjenci: rodziny i osoby samotne z gminy Rydzyna spełniające kryterium dochodowe z ustawy o pomocy społecznej,
- Pilotażowy program „Uczeń na wsi” – pomoc w zdobywaniu wykształcenia przez osoby niepełnosprawne zamieszkujące gminy wiejskie oraz gminy miejsko-wiejskie, cel: dofinansowanie kosztów nauki w szkole, beneficjenci: dzieci i młodzież ucząca się z terenu gminy Rydzyna.

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować w latach 2008-2013

Podczas wdrażania strategii na lata 2008-2013 nie udało się zrealizować następujących przedsięwzięć:

- Nie utworzono w gminie hostelu dla osób starszych,
- Nie utworzono na terenie gminy miejsca pobytu dla ofiar przemocy w rodzinie,
- Nie utworzono Gminnego Centrum Wolontariatu.

II. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNO-ANALITYCZNA

1. POŁOŻENIE, POWIERZCHNIA, PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY GMINY

Gmina Rydzyna jest gminą miejsko-wiejską, położona jest w południowej części Województwa Wielkopolskiego, w bezpośrednim sąsiedztwie Leszna (ok. 10 km), w powiecie leszczyńskim, obejmuje powierzchnię 135,60 km².

Teren gminy kształtują trzy malownicze krainy: Równina Leszczyńska, Wał Bojanowski i dzielące je Obniżenie Rowu Polskiego.

Rydzyna jest miastem – zabytkiem, objętym opieką konserwatorską z uwagi na zachowany XVIII wieczny układ przestrzenny oraz liczne zabytkowe budowle. Rydzyna nazywana jest „perłą polskiego baroku” i uznawana jest za największą atrakcję regionu leszczyńskiego.

Gmina Rydzyna sąsiaduje z pięcioma gminami Województwa Wielkopolskiego: Świeciechowa, Osieczna, Krzemieniewo, Poniec, Bojanowo i miastem Leszno oraz Gminą Góra (Województwo Dolnośląskie).

Gmina obejmuje miasto Rydzyna oraz 16 sołectw: Augustowo, Dąbcze, Jabłonna, Kaczkowo, Kłoda, Lasotki, Maruszewo, Moraczewo, Nowa Wieś, Pomykowo, Przybiń, Robczyisko, Rojęczyn, Tarnowa Łąka, Tworzanice, Tworzanki.

2. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Poziom rozwoju infrastruktury technicznej w gminie jest zróżnicowany. Dobrze rozwinięta jest sieć gazowa, dalszych inwestycji wymaga sieć kanalizacyjna. Cała gmina jest zwodociągowana. Zadowolenie budzi również sieć dróg miejskich.

Dane szczegółowe na temat infrastruktury technicznej w gminie, w tym sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej i drogowej oraz gospodarki odpadami przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Infrastruktura techniczna w gminie w 2012 roku

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	139,00
liczba ludności korzystających z sieci wodociągowej	8.191
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	30,2

liczba ludności korzystających z sieci kanalizacyjnej	4.954
sieć gazowa	
długość czynnej sieci gazowej (w m)	44.262
liczba ludności korzystającej z sieci gazowej	3.026
gospodarka odpadami	
liczba oczyszczalni ścieków	1
liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków	8.210
sieć drogowa	
długość dróg publicznych w gminie ogółem (w km)	113.180
^{w tym} długość dróg gminnych (w km)	42.000

Dane Urzędu Miasta i Gminy Rydzyna.

W uzupełnieniu danych dotyczących infrastruktury technicznej warto dodać, że w ramach inwestycji zrealizowanych w mieście w latach 2010-2012 budowę sieci kanalizacji sanitarnej w Kłodzie, budowę środowiskowej hali sportowej w Dąbczu oraz przebudowano drogi: Kłoda - Moraczewo - Pomykowo i Leszno-Nowa Wieś.

3. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Główny szlak komunikacyjny w gminie Rydzyna stanowi droga krajowa nr 5 Poznań – Wrocław. Sieć dróg powiatowych przebiegających przez teren gminy zapewnia połączenia z sąsiednimi gminami oraz służy komunikacji wewnątrz gminy. Układ tych szlaków komunikacyjnych zapewnia mieszkańcom dogodne połączenia drogowe z ważniejszymi ośrodkami miejskimi w okolicy, w tym głównie z miastem powiatowym Lesznom i stolicą regionu Poznaniem. Układ komunikacyjny uzupełnia sieć dróg gminnych (o bardzo zróżnicowanej jakości) umożliwiających dojazd do każdej miejscowości. Komunikacja zbiorowa oparta jest głównie o sieć połączeń PKS i leszczyńskiej komunikacji podmiejskiej. Gminę przecina magistralna linia kolejowa (dwutorowa E-59) relacji Poznań – Wrocław, użytkowana tylko dla przewozów pasażerskich. Na terenie gminy działają dwie stacje kolejowe: w miejscowości Kłoda i Kaczkowo.

Dobre połączenia komunikacyjne w gminie mają mieszkańcy miejscowości: Augustowo, Dąbcze, Kaczkowo, Kłoda, Rojęczyn oraz Rydzyna. Z trudnościami komunikacyjnymi zmagają się natomiast mieszkańcy: Jabłonnej, Junoszyna, Nowej Wsi a także Tworzanek.

Usługi komunikacyjne w gminie świadczą: PKP, PKS Leszno oraz MZK Leszno.

4. SYTUACJA DEMOGRAFICZNA

Na koniec 2012 roku gmina Rydzyna liczyła 8.636 mieszkańców, w tym 4.285 kobiet, które stanowiły 49,6% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia w mieście wynosiła 62 osoby na km².

Struktura wiekowa mieszkańców gminy w latach 2010-2012 w każdej ze wskazanych grup wzrastała. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	1.931	1.954	1.978
liczba osób w wieku produkcyjnym	5.378	5.445	5.510
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1.121	1.135	1.148
ogółem	8.430	8.534	8.636

Dane Urzędu Miasta i Gminy Rydzyna.

Sytuacja demograficzna kształtowana jest przez takie wskaźniki, jak będący różnicą między liczbą urodzeń żywych i zgonów przyrost naturalny oraz saldo migracji, która odbywa się zarówno w ruchu wewnętrznym, jak i zagranicznym. Dane szczegółowe w tym zakresie odnoszące się do gminy przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba urodzeń żywych	120	108	92
liczba zgonów	70	69	65
przyrost naturalny	50	39	27

Dane Urzędu Miasta i Gminy Rydzyna.

Tabela 4. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
saldo migracji w ruchu wewnętrznym	31	70	57
saldo migracji w ruchu zagranicznym	1	1	-2
saldo migracji ogółem	32	71	55

Dane Urzędu Miasta i Gminy Rydzyna oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

Wpływ na spadek liczby dzieci i młodzieży w mieście miała malejąca dzietność rodzin, o czym świadczy stale spadająca liczba urodzeń żywych: z 120 w 2010 r. poprzez 108

w 2011 r. do 92 w 2012 r. Przyczyniła się ona do spadku przyrostu naturalnego z 50 w latach 2010 r. do 27 w 2012 r.

Na wzrost liczby mieszkańców w gminie miało również wpływ dodatnie saldo w ruchu migracyjnym.

Biorąc pod uwagę powyższe dane i próbując dokonać prognozy ludności gminy na najbliższe lata, należy zwrócić uwagę na systematycznie spadającą liczbę dzieci i młodzieży oraz stale zwiększającą się liczbę osób starszych. Powyższe tendencje demograficzne będą wymagały dopasowania usług społecznych do potrzeb zarówno dzieci i młodzieży, jak i seniorów. W przypadku tych pierwszych konieczne będzie dostosowanie dostępu do wychowania, edukacji, kultury, sportu i rekreacji, tym drugim trzeba będzie natomiast udzielić stosownej pomocy materialnej i rzeczowej, ułatwić im korzystanie z usług medycznych, opiekuńczych i rehabilitacyjnych oraz różnorodnych form aktywnego spędzania czasu wolnego.

5. SYTUACJA GOSPODARCZA

Atutem Rydzyny jest położenie w zachodniej części Polski, blisko granicy z Niemcami, pomiędzy dwoma dużymi centrami gospodarczymi – Poznaniem i Wrocławiem, przy drodze krajowej nr 5 (do każdego z miast dzieli nas godzina drogi) oraz w bliskim sąsiedztwie miasta Leszna. Przez gminę przebiega magistralna linia kolejowa relacji Poznań-Wrocław. Położenie gminy sprzyja rozwojowi gospodarczo-społecznemu oraz nowym inwestycjom.

Inwestorom oferowane są tereny do wykorzystania na cele produkcyjne, handlowe i usługowe. W planach rozwoju Rydzyny zakłada się dalszy rozwój infrastruktury drogowej, technicznej, edukacyjnej, turystycznej, społecznej oraz przedsiębiorczości. Znaczącą rolę w usługach dla rolnictwa odgrywa firma Agromix Rojęczyn, natomiast w produkcji przetworów mięsnych firma Agro-Rydzyna. Rydziński Zamek z uznanym hotelem oraz centrum konferencyjnym jest licznie odwiedzany przez turystów krajowych i zagranicznych. Walory krajobrazowe i architektoniczne oraz liczne zabytki sprzyjają rozwojowi turystyki. W najbliższym czasie duże znaczenie dla rozwoju turystyki będzie miał nowo wybudowany Zbiornik Wodny Rydzyna.

Z myślą o dalszych inwestycjach poszerzono obszar strefy i przeznaczono pod inwestycje nowe tereny, gdzie przedsiębiorcy mogą korzystać z pomocy publicznej w formie zwolnienia z podatku dochodowego od osób prawnych lub osób fizycznych.

W latach 2010-2012 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w mieście sukcesywnie spadała z roku na rok (od 713 do 598). Jednocześnie spadała liczba podmiotów gospodarczych w sektorze prywatnym. W sektorze publicznym brak jest podmiotów gospodarczych w analizowanym okresie. Dominującymi branżami były: handel i usługi w zakresie napraw, budownictwo oraz przetwórstwo przemysłowe. Dane szczegółowe na temat podmiotów gospodarczych w mieście przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 5. Podmioty gospodarcze w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba podmiotów w sektorze publicznym	0	0	0
liczba podmiotów w sektorze prywatnym	713	603	598
liczba podmiotów ogółem	713	603	598

Dane Urzędu Miasta i Gminy Rydzyna.

Tabela 6. Podmioty gospodarcze w gminie w poszczególnych sekcjach Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) na koniec 2012 roku

sekcja	liczba podmiotów
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	19
górnictwo i wydobywanie	1
przetwórstwo przemysłowe	61
wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	10
dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3
budownictwo	143
handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	184
transport i gospodarka magazynowa	7
działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	9
informacja i komunikacja	11
działalność finansowa i ubezpieczeniowa	20
działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	4
działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	50
działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	11
administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	0
edukacja	13
opieka zdrowotna i pomoc społeczna	22
działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	12
inne sekcje	17

Dane Urzędu Miasta i Gminy Rydzyna.

Rydzyna jest gminą o charakterze rolniczym, jednak z coraz bardziej dynamicznie rozwijającym się przemysłem. W rozwijającej się strefie przemysłowej wybudowały swoje siedziby, zainwestowały i nadal inwestują nowoczesne przedsiębiorstwa: Winkhaus Polska, ViaCon Polska, Inoforges Polska Sp. z o.o., JAMALEX Sp. z o.o. oraz SDF sp. z o.o. Rolnictwo odgrywa wiodącą rolę w gospodarce gminy. Dane dotyczące struktury gruntów w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne, pozostałe grunty i nieużytki w 2012 roku

powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)		8.989
w tym:	grunty orne (w ha)	7.230
	sady (w ha)	17
	łąki i pastwiska (w ha)	1.742
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)		3.519
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków (w ha)		290

Dane Urzędu Miasta i Gminy Rydzyna.

6. PROBLEMY NA RYNKU PRACY

Problemy na rynku pracy, objawiające się niedostateczną liczbą miejsc pracy, prowadzą do obniżenia standardu życia ludności. Długotrwałe pozostawanie bez zatrudnienia ogranicza szanse na podjęcie pracy, przyczynia się do ubożenia ludności, a nawet prowadzi do wykluczenia społecznego.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Lesznie liczba osób bezrobotnych w gminie Rydzyna w latach 2010-2012 wahała się (335 w 2010 r., 320 w 2011 r., 351 w 2012 r.). Wśród pozostających bez pracy większość stanowiły kobiety, przy czym ich odsetek zmniejszał się z roku na rok (66,5% w 2010 r., 65,4% w 2011 r., 57,3% w 2012 r.). Dane szczegółowe na temat osób pozostających bez pracy w mieście przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Bezrobotni w gminie według płci i ich udział w liczbie ludności w wieku produkcyjnym na koniec lat 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba bezrobotnych w gminie	335	320	351
udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	6,2%	5,8%	6,3%
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	223	209	201
udział kobiet w liczbie bezrobotnych	66,5%	65,4%	57,3%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Lesznie.

O sytuacji na lokalnym rynku pracy mówią również przedstawione w kolejnej tabeli dane na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2010-2012 w powiecie leszczyńskim, w województwie wielkopolskim i w kraju.

Tabela 9. Stopa bezrobocia w powiecie, w województwie i w kraju na koniec lat 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
stopa bezrobocia w powiecie leszczyńskim	9,4%	8,8%	9,3%
stopa bezrobocia w województwie wielkopolskim	9,2%	9,1%	9,9%
stopa bezrobocia w kraju	12,1%	12,4%	12,5%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2011-2012 powiat leszczyński charakteryzował się niższą, w stosunku do województwa wielkopolskiego i kraju, stopą bezrobocia. Natomiast w 2010 roku stopa bezrobocia w powiecie nieznacznie przewyższyła stopę w porównaniu do województwa, ale i tak była znacząco niższa niż w skali kraju.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w gminie ważna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy i wykształcenia. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2012 roku przedstawia poniższa tabela.

Tabela 10. Bezrobotni w gminie na koniec 2012 roku według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

		liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)	
		ogółem	kobiet		
wiek	18-24 lata	115	64	55,6%	
	25-34 lata	88	54	61,3%	
	35-44 lata	63	41	65,0%	
	45-54 lata	59	33	55,9%	
	55-59 lat	18	9	50%	
	60-64 lata	8	-	-	
czas pozostawania bez pracy	do 1 miesiąca	68	36	52,9%	
	1-3 miesiące	100	53	53%	
	3-6 miesięcy	63	35	55,5%	
	6-12 miesięcy	46	26	56,5%	
	12-24 miesięcy	40	25	62,5%	
	pow. 24 miesięcy	34	26	76,4%	
Z	P	bez stażu	45	27	60%

	do 1 roku	41	34	82,9%
	1-5 lat	97	48	49,5%
	5-10 lat	53	34	64,1%
	10-20 lat	57	32	56,1%
	20-30 lat	42	20	47,6%
	30 lat i więcej	16	7	43,7%
wykształcenie	wyższe	40	27	67,5%
	policealne i śr. zawodowe	84	55	65,4%
	średnie ogólnokształcące	30	22	73,3%
	zasadnicze zawodowe	114	55	48,2%
	gimnazjalne i niższe	83	42	50,6%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Lesznie.

Na koniec 2012 roku wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby młode w wieku 18-34 lata, często bez doświadczenia zawodowego (w sumie 203 osoby), osoby pozostające bez pracy przez 1-3 miesiące (100 osób) oraz do 1 miesiąca (68 osób), osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym (114 osób) oraz policealnym i średnim zawodowym (84 osoby).

Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób w wieku 35-44 i 25-34 lata (odpowiednio 65,0% i 61,3%), osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy (76,4%) oraz 12-24 miesiące (62,5%), osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym (73,3%) i wyższym (67,5%).

Z powyższych danych wynika, że programami aktywizującymi osoby bezrobotne z gminy należy objąć przede wszystkim osoby bez stażu pracy lub z krótkim stażem pracy, którym powinno się zapewnić możliwość poszerzenia doświadczenia zawodowego lub podjęcia pierwszej pracy. Nie należy również zapominać o osobach mających za sobą kilkanaście lat pracy, którym powinno się zapewnić możliwość przekwalifikowania, aby wzmocnić ich konkurencyjność na rynku pracy.

Ze względu na to, że problem bezrobocia w gminie w największym stopniu osiągał osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i niższym, warto nadal zachęcać młodzież do zdobywania wykształcenia, natomiast w przypadku osób pozostających na rynku pracy bez zatrudnienia, szczególny nacisk należy położyć na dokończenie oraz podniesienie lub zmianę kwalifikacji zawodowych.

7. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

Zasoby i warunki mieszkaniowe ludności determinują w znacznym stopniu jakość jej bytowania. Niejednokrotnie określają również granice możliwości realizowania własnych aspiracji życiowych.

W latach 2010-2012 ich liczba rosła z roku na rok (z 1.110 w 2010 r. do 1.198 w 2012 r.). Tym samym zwiększała się liczba mieszkań (z 1.491 w 2010 r. do 1.556 w 2012 r.), liczba izb (z 6.807 w 2010 r. do 7.207 w 2012 r.), powierzchnia użytkowa mieszkań (z 153.077 m² w 2010 r. do 166.126 m² w 2012 r.) oraz przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania (z 102,70 m² w 2010 r. do 106,80 m² w 2012 r.). Zwiększyła się również przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę (z 26,5 m² w 2010 r. do 28,1 m² w 2012 r.). W 2010 roku ponad 98,9% mieszkań było podłączonych do sieci wodociągowej, blisko 93,7% było wyposażonych w łazienkę, a tylko 70,6% posiadało centralne ogrzewanie. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba budynków mieszkalnych w gminie	1.110	1.164	1.198
liczba mieszkań w gminie	1.491	1.525	1.556
liczba izb w mieszkaniach w gminie	6.807	7.018	7.207
powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie (w m ²)	153.077	160.112	166.126
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w gminie (w m ²)	102,70	105,00	106,80
przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w gminie na 1 osobę (w m ²)	26,5	27,40	28,10
mieszkania wyposażone w wodociąg	1.474	1.508	1.539
mieszkania wyposażone w łazienkę	1.397	1.431	1.462
mieszkania wyposażone w centralne ogrzewanie	1.052	1.086	1.117
mieszkania wyposażone w gaz sieciowy	467	467	471

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2010-2012 liczba nowo oddanych mieszkań w gminie zwiększała się (z 23 w 2010 r. poprzez 37 w 2011 r. do 40 w 2012 r.). Ogółem w analizowanym okresie oddano do użytkowania 100 mieszkań, wśród których były jedynie 2 mieszkania komunalne (po 1 w 2011 i 2012 r.). Jeśli chodzi o budownictwo niemieszkalne, oddano do użytkowania 27 nowych obiektów (3 w 2010 r., 11 w 2011 r., 13 w 2012 r.) o łącznej powierzchni użytkowej 4.512 m². Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Nowo oddane mieszkania i budynki niemieszkalne w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba nowych mieszkań oddanych do użytkowania	23	37	40
liczba nowych izb oddanych do użytkowania	128	229	258
powierzchnia użytkowa oddanych mieszkań (w m ²)	3.643	7.612	7.901
liczba nowych mieszkań komunalnych oddanych do użytkowania	-	1	1
powierzchnia użytkowa oddanych mieszkań komunalnych (w m ²)	-	16	16
liczba nowych budynków niemieszkalnych oddanych do użytkowania	3	11	13
powierzchnia użytkowa budynków niemieszkalnych oddanych do użytkowania (w m ²)	245	2.224	2.043

Dane Urzędu Miasta i Gminy Rydzyna oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. Jest to forma pomocy świadczona przez gminę i realizowana przez Urząd Miasta i Gminy w Rydzynie. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba rodzin, którym decyzją przyznano dodatek mieszkaniowy	80	69	57
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	462	421	356
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	77.033	76.505	81.637

Dane Urzędu Miasta i Gminy w Rydzynie.

W latach 2010-2012 liczba rodzin w gminie, którym decyzją administracyjną przyznano dodatek mieszkaniowy, znacznie spadała (80 w 2010 r., 69 w 2011 r., 57 w 2012 r.), podobnie jak liczba przyznanych dodatków (462 w 2010 r., 421 w 2011 r., 356 w 2012 r.) a wysokość kwot przeznaczonych na ten cel wahała się na poziomie (77.033 zł w 2010 r., 76.505 zł w 2011 r., 81.637 zł w 2012 r.).

8. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania. Wiąże się ze zmianami demograficznymi i ruchliwością społeczną, z recesją gospodarczą, bezrobociem, ubóstwem, kryzysem polityki mieszkaniowej i wzrostem

cen mieszkań oraz dysfunkcjonalnością instytucji opiekuńczo-resocjalizacyjnych i karnych zaniebujących obowiązek opieki następczej.

Do głównych przyczyn bezdomności o charakterze społecznym i patologicznym należą: likwidacja państwowych zakładów pracy, a wraz z nimi hoteli robotniczych, brak miejsc w szpitalach, zakładach opiekuńczych, domach pomocy społecznej, brak opieki nad wychowankami domów dziecka kończącymi 18 lat, brak ośrodków dla nosicieli wirusa HIV, zaległości w opłatach czynszowych prowadzące do eksmisji, a także alkoholizm, przestępczość, odrzucenie lub brak opieki ze strony najbliższych, rozwód lub trwały rozpad innych więzi formalnych lub nieformalnych, prostytutka kobiet, przemoc w rodzinie oraz świadomy wybór innego sposobu życia i odrzucenie powszechnie uznawanego systemu wartości. Osobami bezdomnymi, obok tych, którzy są nimi z wyboru, najczęściej stają się ludzie w starszym wieku, matki z nieletnimi dziećmi, rodziny pełne nieposiadające środków finansowych na opłacenie mieszkania oraz osoby, które opuściły zakłady karne.

Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z gminy świadczy Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rydzynie. W latach 2010-2012 liczba rodzin objętych wsparciem z powodu bezdomności (oraz liczba osób w tych rodzinach) kształtowała się następująco: w 2010 roku 1 rodzina (1 osoba), w 2011 roku 2 rodziny (2 osoby), w 2012 roku 4 rodziny (4 osoby).

9. EDUKACJA

Edukacja, rozumiana jako wychowanie, wykształcenie, nauka oraz zdobywanie wiedzy, umiejętności i kształcenie, pełni zasadniczą rolę w rozwoju człowieka. Jako proces trwający od młodości jest sposobem na podniesienie jakości zasobów ludzkich, a tym samym poziomu konkurencyjności gospodarki i przyspieszenia tempa rozwoju gospodarczego. Głównym problemem edukacji jest nierówny dostęp do niej przez całe życie, efektem czego są zróżnicowane szanse życiowe poszczególnych grup ludności, np. młodzieży mieszkającej na wsi i w mieście, dziewcząt i chłopców, dorosłych bez wykształcenia i z wykształceniem.

W roku szkolnym 2011/2012 w gminie funkcjonowało 1 przedszkole publiczne w Rydzynie z oddziałami w Jabłonnej, Kłodzie, Dąbczu i Pomykowie, 3 szkoły podstawowe, 1 gimnazjum oraz Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Rydzynie pod przewodnictwem powiatu leszczyńskiego, w skład którego wchodzi: Zespół Szkół Specjalnych (szkoła podstawowa, gimnazjum, zasadnicza szkoła zawodowa, szkoła

przysposabiająca do pracy, internat) oraz Szkoła dla Młodzieży Słabosłyszącej i Niestyszącej (szkoła podstawowa, gimnazjum, szkoła policealna w zawodzie technik turystyki wiejskiej).

Dane szczegółowe na temat ww. placówek, a także liczby dzieci i uczniów do nich uczęszczających oraz nauczycieli w nich pracujących przedstawia poniższa tabela.

Tabela 14. Placówki oświatowo-wychowawcze w gminie w roku szkolnym 2011/2012

	nazwa i adres placówki	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
przedszkola	Przedszkole Publiczne w Rydzynie Plac Dąbrowskiego 1 64-130 Rydzyna	334	22
szkoły podstawowe	Szkoła Podstawowa dla Dzieci Słabosłyszących i Niestyszących Plac Zamkowy 2 64-130 Rydzyna	brak danych	brak danych
	Szkoła Podstawowa Specjalna Plac Zamkowy 2 64-130 Rydzyna		
	Szkoła Podstawowa w Kaczkowie Rojęczyn 17 64-130 Kaczkowo	537	53
	Szkoła Podstawowa w Rydzynie Zamkowa 3 64-130 Rydzyna		
Szkoła Podstawowa w Dąbczu Dąbcze 82 64-130 Dąbcze			
gimnazja	Gimnazjum dla Dzieci Słabosłyszących i Niestyszących Plac Zamkowy 2 64-130 Rydzyna	brak danych	brak danych
	Gimnazjum Specjalne Plac Zamkowy 2 64-130 Rydzyna		
	Gimnazjum im. Sułkowskich Wolności 14A 64-130 Rydzyna	246	27
szkoły ponadgimnazjalne	Szkoła Policealna Specjalna dla Młodzieży Słabosłyszącej i Niestyszącej Plac Zamkowy 2 64-130 Rydzyna	brak danych	brak danych
	Zasadnicza Szkoła Zawodowa Specjalna Plac Zamkowy 2 64-130 Rydzyna		
	Liceum Ogólnokształcące dla Młodzieży		

Słabosłyszącej i Niestyszącej Plac Zamkowy 2 64-130 Rydzyna		
Szkoła Specjalna Przysposabiająca do Pracy Plac Zamkowy 2 64-130 Rydzyna		
Sezonowe Szkolne Schronisko Młodzieżowe Plac Zamkowy 2 64-130 Rydzyna		

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydzynie.

W roku szkolnym 2011/2012 obowiązek szkolny w zakresie gimnazjum 246 uczniów z terenu gminy Rydzyna realizowało w Gimnazjum im. Sułkowskich ul. Wolności 14A, 64-130 Rydzyna.

Gmina zapewnia również możliwość kształcenia specjalnego w wielu placówkach dla uczniów posiadających orzeczenia o konieczności takiego kształcenia. Na terenie gminy funkcjonują szkoły ponadpodstawowe skierowane dla młodzieży z dysfunkcjami narządu wzroku oraz słuchu, a także upośledzeniem umysłowym. Na terenie gminy funkcjonuje Powiatowy Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dziecka, który prowadzi zintegrowane oddziaływania profilaktyczne, diagnostyczne, rehabilitacyjne, pedagogiczne, psychologiczne i medyczne, których podmiotem jest małe dziecko niepełnosprawne lub zagrożone niepełnosprawnością, od momentu wykrycia zaburzenia do podjęcia nauki w szkole oraz jego rodzina.

10. KULTURA

Korzystanie z dóbr kultury wpływa na jakość życia ludności i świadczy o poziomie rozwoju społecznego. Wiodącą funkcję w dziedzinie kultury pełni Rydzyński Ośrodek Kultury, który jest animatorem większości imprez. Rada Miejska Rydzyny Uchwałą Nr XVIII/148/2012 z dnia 29 marca 2012 r. przyjęła akt o utworzeniu samorządowej instytucji kultury Rydzyńskiego Ośrodka Kultury oraz Statutu Rydzyńskiego Ośrodka Kultury w Rydzynie. W skład ROK wchodzi Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Rydzyna. Do głównych zadań Rydzyńskiego Ośrodka Kultury należy: tworzenie warunków dla rozwoju wszelkich form aktywności kulturalnej mieszkańców Gminy i okolic oraz rozwijanie i zaspokajanie potrzeb czytelniczych mieszkańców.

Przy Ośrodku działa min. Zespół Folklorystyczny „Wiatroki”, Zespół Tańca Ludowego „Moraczewo” oraz wiele sekcji wspierających rozwój zainteresowań własnych

mieszkańców oraz ich pasji. Działalność kulturalna na wsi organizowana jest w świetlicach wiejskich zlokalizowanych w większości wsi.

Zabytkowy klimat Rydzyny jest atutem dla rozwoju gminy. Bogatą ofertę turystyczną wspiera bogata oferta kulturalna, z której korzystają nie tylko mieszkańcy naszej gminy, ale również liczna społeczność spoza jej terenu. Na Zamku organizowane są od szeregu lat koncerty, z których Koncert Noworoczny wyrósł na wydarzenie kulturalne o zasięgu ponadwojewódzkim.

Władze Miasta i Gminy szczególnie dużo uwagi poświęcają wspieraniu wielu form kulturalnych, które promują Rydzyne i zachęcają do jej odwiedzenia przez licznych amatorów sztuki i kultury z kraju. W mieście i gminie Rydzyna działa wielu artystów amatorów, którzy uprawiają malarstwo, rzeźbę, grafikę, aplikację, haft, ceramikę i metaloplastykę. Twórcy wywodzą się z różnych środowisk i wykonują różne zawody. Od 1993 roku Rydzynski Ośrodek Kultury z myślą o lokalnych twórcach organizuje Środowiskowe Przeglądy Twórczości Plastycznej. W okresie wiosenno-letnim organizowane są liczne imprezy plenerowe: „rowerówki”, festyny rekreacyjne, biesiady folklorystyczne. W 2004 roku zainaugurowany został Festiwal „I Dni Muzyki Cerkiewnej”, który w zamierzeniach miał być imprezą cykliczną odbywającą się, co dwa lata.

Tabela 15. Placówki kulturalne w gminie w 2012 roku

nazwa placówki	adres placówki
Rydzyński Ośrodek Kultury	ul. Rynek 7, 64-130 Rydzyna
Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Rydzyna	ul. Rzeczypospolitej 9, 64-130 Rydzyna

Dane Urzędu Miasta i Gminy Rydzyna.

11. SPORT I REKREACJA

Propagowany w dzisiejszych czasach zdrowy styl życia obejmuje m.in. właściwe odżywianie, aktywny wypoczynek oraz uprawianie różnorodnych dyscyplin sportowych. Sport wpływa bowiem nie tylko na kondycję zdrowotną człowieka, ale również jego cechy charakteru, postawę, relacje z innymi ludźmi, umiejętność współpracy i asertywność.

Na terenie gminy Rydzyna działają stowarzyszenia kultury fizycznej. Należą do nich: Klub Piłkarski RKS „Rydzyński”, Uczniowski Klub Sportowy „Sprinter”. Kluby te uczestniczą w rozgrywkach oraz organizują zajęcia sportowe dla dzieci i młodzieży. W gminie poza tym działa wiele klubów sportowych oraz sekcji sportowych przy szkołach m.in. sekcja szachowa, sekcja taekwondo, II ligowa drużyna tenisa stołowego.

Na infrastrukturę sportową w gminie składają się następujące obiekty:

- boisko sportowe w miejscowości Rojęczyn przy szkole podstawowej
- boisko piłkarskie oraz boisko wielofunkcyjne wraz z zapleczem sanitarno-szatniowym w Rydzynie
- środowiskowa hala sportowa w Rydzynie

W 2013 roku funkcjonująca w gminie baza sportowo-rekreacyjna została poszerzona o środowiskową halę sportową w Dąbczu. Wiele placów zabaw w gminie wyposażonych zostało w zjeżdżalnie, huśtawki i inne atrakcyjne urządzenia zabawowe.

12. TURYSTYKA

Teren Rydzyny, ukształtowany jest przez trzy malownicze krainy: Równinę Leszczyńską na północy, Wał Bojanowski na południowym wschodzie i dzielące je Obniżenie Rowu Polskiego. Na terenie gminy znajduje się również fragment III Krzywińsko-Osieckiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. O atrakcyjności turystycznej Rydzyny decyduje duża liczba zabytków, a także mozaika terenu, a więc znaczne powierzchnie leśne, kompleksy łąk w dolinie Rowu Polskiego, jak również Rów Polski, na których rozwijają się turystyka piesza, rowerowa, konna, wycieczki edukacyjne, turystyka pobytowa, w tym agroturystyka, a także liczne imprezy kulturalne i sportowe oraz festyny rekreacyjno-sportowe. Atutem gminy jest także dobra baza hotelowo-gastronomiczna.

Rydzyna jest miastem – zabytkiem. Objęta jest opieką konserwatorską z uwagi na zachowany XVIII - wieczny układ przestrzenny oraz liczne zabytkowe budowle. Nazywana jest „perłą polskiego baroku” i uznawana jest za największą atrakcję turystyczną regionu leszczyńskiego oraz jedną z większych atrakcji turystycznych Wielkopolski. Najcenniejszym z rydzynskich zabytków jest barokowy Zamek z XV-XVII w., dawna rezydencja króla Stanisława Leszczyńskiego i książąt Sułkowskich, wzniesiona przez J. S. Bellottiego i rzymianina osiadłego w Rydzynie Pompeo Ferrariego. Zamek wraz z przylegającym do niego parkiem i terenami przyległymi stanowią jeden z najcenniejszych w Polsce zespołów pałacowo-parkowych. W zamku mieszczą się hotel i centrum konferencyjne. Odbywają się w nim również liczne imprezy kulturalne, gromadzone są kolekcje artystyczne i przyrodnicze. Zamek organizuje cieszące się uznaniem Koncerty Noworoczne, międzynarodowe rajdy pojazdów zabytkowych, historyczne imprezy plenerowe. Obiekt jest licznie odwiedzany przez turystów krajowych i zagranicznych. W 1994 roku Zamek w Rydzynie otrzymał prestiżowe wyróżnienie międzynarodowej

organizacji „Europa Nostra” w uznaniu doskonałości restauracji wspaniałego barokowego Zamku.

W Rydzynie bardzo cenny jest barokowy zespół kamieniczek w Rynku wraz z ratuszem i unikalną w Polsce rokokową figurą Trójcy Świętej (wotum po epidemii dżumy z 1709 roku), barokowy kościół parafialny pw. Św. Stanisława bp. z gotycką płytą nagrobną założyciela miasta – Jana z Czerniny, rycerza Władysława Jagiełły oraz kościół poewangelicki projektu Ignacego Graffa, pierwotnie pw. Św. Jakuba.

Pozostałe cenne zabytki gminy to:

- drewniany kościół o konstrukcji szkieletowej w Dąbczu,
- drewniany kościół w Kaczkowie,
- zespoły folwarczno-pałacowe w Jabłonnej, Rojęczynie, Przybinie i Tworzanicach,
- wiatrak-koźlak „Józef”.

Baza noclegowa gminy obejmuje zaledwie kilka turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania. W 2012 funkcjonowało ich tylko 5. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 16. Obiekty noclegowe w mieście w 2012 roku

nazwa obiektu	adres
Hotel „Zamek w Rydzynie”	Pl. Zamkowy 1, 64-130 Rydzyna
Hotel „EDEN”	Dąbcze 136, 64-130 Rydzyna
EdenGreen Spa&Sport Club	Dąbcze 137
Agroturystyka Ranczo Marlena	Moraczewo 62
Motel Bajzert	Rojęczyn 19a

Dane Urzędu Miasta i Gminy Rydzyna.

13. SYTUACJA DZIECKA

Dziecko wymaga szczególnej opieki i troski. Działalność na jego rzecz powinna polegać przede wszystkim na ochronie jego praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, służby zdrowia i wypoczynku oraz na asekurowaniu go w obliczu zagrożeń.

Analiza sytuacji dziecka w gminie Rydzyna została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach oświatowo-wychowawczych. Badania te pozwoliły zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać

informację na temat prowadzonych w placówkach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. W sumie do analizy przedłożono 4 ankiety – wypełnione przez pedagogów szkolnych lub dyrektorów – z następujących placówek oświatowo-wychowawczych:

- Szkoła Podstawowa im. Armii Krajowej w Kaczkowie z siedzibą w Rojęczynie (liczba uczniów: 138),
- Szkoła Podstawowa im. Tadeusza Łopuszańskiego w Dąbczu (liczba uczniów: 119),
- Szkoła Podstawowa im. 17 Pułku Ułanów Wielkopolskich w Rydzynie (liczba uczniów: 323),
- Gimnazjum im. Sułkowskich w Rydzynie (liczba uczniów: 246).

Zasoby i oferta przedszkolna i szkolna

Z analizy ankiet wynika, że wszystkie placówki umożliwiają dostęp do pedagoga. Do logopedy mają dostęp dwie szkoły, natomiast pielęgniarki na stałe nie ma w żadnej z ankietowanych jednostek. Każda z nich prowadzi dożywianie uczniów, daje możliwość korzystania z sali gimnastycznej i Internetu. W żadnej placówce nie funkcjonują klasy integracyjne. Przedstawiciele Gimnazjum zauważyli trudności z dojazdem uczniów na zajęcia, na które wpływają godziny kursowania 5 autobusów ponieważ dzieci w szkole są już od godz. 7¹⁰.

Wszystkie szkoły oferują dzieciom i młodzieży zajęcia dodatkowe. Najczęściej przyjmują one postać zróżnicowanych tematycznie kół zainteresowań, m.in. z poszczególnych przedmiotów oraz plastycznych, artystycznych, tanecznych, muzycznych, recytatorskich i sportowych.

Wszystkie placówki prowadzą zajęcia dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wśród nich organizowane są zajęcia wyrównawcze (4 szkoły), korekcyjno-kompensacyjne (2 szkoły), logopedyczne (2), psychoterapeutyczne (1) i rewalidacyjne (1). Prowadzone jest także koło „ortografitti” w jednej z analizowanych szkół. W gminnych szkołach podstawowych oraz Gimnazjum w Rydzynie realizowane są usługi wsparcia psychologa szkolnego.

Problemy dosięgające uczniów i ich rodziny

Ankietowani identyfikowali problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, na dwa sposoby, tj. odpowiadając na pytanie o charakterze otwartym oraz wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych obejmujący 14 zmiennych.

Określając problemy w odpowiedzi na pytanie otwarte, badani wskazywali głównie na ubóstwo i bezrobocie pociągające za sobą skutki dwojakiego rodzaju. W pierwszym przypadku trudna sytuacja materialna wiąże się również z występującymi w domu dysfunkcjami, takimi jak niewydolność wychowawcza, brak odpowiedniego zainteresowania dzieckiem, alkoholizm, brak autorytetu rodzicielskiego. Z kolei w drugim przypadku przyczyną problemów są złe warunki lokalowe oraz problemy dotyczące samą rodzinę wynikające z niepełnosprawności, choroby lub samotnego wychowywania dziecka. W obu sytuacjach nie bez znaczenia pozostaje fakt, że ich ogólną konsekwencją jest pozostawienie dziecka bez odpowiedniej opieki oraz zbyt mała ilość czasu poświęcona rozwijaniu ambicji dziecka, co sprzyja szerzeniu się zachowań negatywnych (sięganie po używki, stosowanie i zagrożenie przemocą, w tym cyberprzemocą).

Wypełniając zamknięty katalog cech patologicznych, respondenci stwierdzali ich obecność, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Szczegółowe informacje na temat zdiagnozowanych w środowisku szkolnym i w domu rodzinnym uczniów problemów społecznych zawiera poniższa tabela.

Tabela 17. Problemy występujące w środowisku szkolnym i rodzinnym dzieci i młodzieży z gminy

cechy patologii społecznej	obecność poszczególnych cech	
	występuje (liczba ujawnionych przypadków)	nie występuje
sięganie po alkohol	3	1
sięganie po narkotyki	-	4
palenie papierosów	2 (26)	2
ucieczki z domu	1 (3)	3
kradzieże	-	4
agresja i przemoc, w tym: poniżanie, zastraszanie, znęcanie się, bicie, wymuszanie pieniędzy, zmuszanie do palenia papierosów	3 (11)	1
autoagresja	2 (3)	2
przestępczość ujawniona	1	3
niszczenie mienia szkolnego	2 (3)	2
udział w grupach negatywnych		4
problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego	3 (10)	1
przemoc w rodzinie	3 (5)	1
zaniedbanie przez dom	3 (30)	1
wykorzystywanie seksualne	-	4

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Do problemów najczęściej występujących w szkole i w domu rodzinnym dzieci i młodzieży ankietowani zaliczyli: zaniedbanie przez dom, sięganie przez uczniów bądź ich rodziców po używki, stosowanie agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, problemy wymagające nadzoru kuratora sądowego oraz przemoc w rodzinie.

Obszary, w jakich należałoby przeprowadzić badania wśród dzieci, młodzieży i rodziców

Ankietowani identyfikowali również obszary, w jakich należałoby przeprowadzić badania wśród dzieci, młodzieży i rodziców. Najczęściej podkreślali potrzebę wnikliwego przyglądania się sytuacji rodzinnej, głównie wypełnianiu przez rodziców funkcji opiekuńczo-wychowawczej. W tym kontekście zwracali uwagę na konieczność zdiagnozowania wpływu postaw rodzicielskich na zachowanie i poczucie własnej wartości dzieci oraz ich motywację do nauki. Ankietowani uznali również za wskazane przyjrzenie się problemowi spożywania alkoholu podczas imprez rodzinnych.

Badania i działania profilaktyczne i naprawcze konieczne do przeprowadzenia

Określając działania profilaktyczne i naprawcze, które należałoby przeprowadzić w szkołach, badani wskazywali głównie na potrzebę zintensyfikowania działalności prowadzonej w ramach szkolnych programów wychowawczych i profilaktycznych (np. udział w projektach „Zachowaj trzeźwy umysł”, „Nie pał przy mnie”, „Uczymy się razem żyć”, zapobieganie uzależnieniu od komputera i Internetu, kształtowania właściwych postaw w relacjach rodzice-dziecko, podnoszenia u uczniów umiejętności radzenia sobie z niepowodzeniami szkolnymi i w trudnych sytuacjach oraz organizowania warsztatów w celu kształtowania umiejętności społecznych, wreszcie umożliwienia im w szerszym zakresie niż dotychczas rozwijania zainteresowań i zagospodarowania czasu wolnego. Ważną grupą wymagającą wsparcia oprócz dziecka jest jego rodzina, która ma problemy związane z traumatycznymi przeżyciami lub chorobami.

Współpraca szkół z rodzicami uczniów

W opinii przedstawicieli ankietowanych placówek, współpraca nauczycieli z rodzicami jest zadowalająca. W jej ramach odbywają się zebrania, konsultacje, rozmowy indywidualne, kontakty telefoniczne i korespondencyjne, lekcje otwarte, pogadanki z pedagogiem i psychologiem szkolnym, poradnictwo dla rodziców i zajęcia warsztatowe. Współpraca ta dotyczy także udziału rodziców w imprezach (np. pikniku rodzinnym czy zabawach karnawałowych), uroczystościach i wycieczkach szkolnych.

Współpraca szkół z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny

Przedstawiciele badanych placówek stwierdzili, że współpraca z instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i rodziny jest zadowalająca. Do podmiotów, z którymi placówki utrzymywały kontakt zaliczono: w gminie Rydzyna – Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miasta i Gminy, Rydzyński Ośrodek Kultury, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Sąd Rodzinny, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lesznie, policję, straż pożarną, Polskie Linie Kolejowe, Szlachetną Paczkę, Wielkopolskie Forum Organizacji Osób Niepełnosprawnych oraz organizacje pozarządowe i sołectwa.

Potrzeby dzieci i młodzieży

Wskazując najpilniejsze potrzeby dzieci i młodzieży, pedagodzy zwrócili uwagę na konieczność zapewnienia im szerszego dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego. Postulat ten dotyczył głównie organizowania zajęć pozalekcyjnych.

Wśród innych potrzeb dzieci i młodzieży ankietowani wskazali na konieczność poprawy bazy lokalowej szkoły oraz dalszego wspierania dzieci pochodzących z rodzin ubogich. Celowym działaniem rodziny powinno być wspieranie harmonijnego rozwoju dziecka i motywacji do pokonywania trudności.

Możliwości przyczynienia się szkół do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży

Zastanawiając się nad tym, w jaki sposób szkoła może się przyczynić do poprawy sytuacji dzieci i młodzieży w gminie, pedagodzy wskazywali przede wszystkim na organizowanie i uczestnictwo w zajęciach pozalekcyjnych, rozwijających zainteresowania uczniów i projektach poprawiających warunki kształcenia, doskonalenie zawodowe w celu pełniejszej odpowiedzi na potrzeby dzieci oraz współpraca z rodzicami i różnymi placówkami edukacyjnymi, informacyjnymi czy resocjalizacyjnymi.

14. OCHRONA ZDROWIA

Styl życia i zachowania zdrowotne wpływają w największym stopniu na stan zdrowia ludności. Do czynników zagrażających zdrowiu należą przede wszystkim: mała aktywność fizyczna, nieprawidłowości w sposobie żywienia, palenie tytoniu, nadmierne spożycie alkoholu, używanie narkotyków, zły stan środowiska naturalnego, niewłaściwe warunki bezpieczeństwa pracy, wypadki drogowe oraz brak powszechnej profilaktyki.

W gminie Rydzyna funkcjonuje jeden Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, w którym działa Przychodnia Lekarska oraz znajdują się 2 apteki. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 18. Zakłady opieki zdrowotnej w gminie w 2012 roku

nazwa placówki	adres
Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej Przychodnia Lekarska w Rydzynie	ul. Matejki 1, 64-130 Rydzyna

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydzynie.

15. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Bezpieczeństwu publicznemu zagraża przestępczość, która jest zjawiskiem dynamicznym i, podobnie jak społeczeństwo, podlega rozwojowi. Choć stanowi margines życia społecznego, poprzez swą intensywność i częstotliwość może mieć wpływ na formowanie się postaw i zachowań ludności oraz odciskać dotkliwie piętno na jej funkcjonowaniu.

Według danych Komendy Powiatowej Policji w Lesznie w 2012 roku na terenie gminy Rydzyna odnotowano łącznie 82 zdarzenia o charakterze przestępczym, z czego 55 o wysokiej szkodliwości społecznej. Wśród nich dominowały przestępstwa polegające na kradzieży wartości mienia powyżej 250 zł (18 przypadków), kradzieży z włamaniem (14), uszkodzeniu mienia (12) oraz uszczerbku zdrowia (naruszeniu nieetykalności) (8). Łącznie ustalono 44 sprawców przestępstw; były to osoby w wieku od 16 do 64 lat. Wśród ujawnionych sprawców przestępstw 11 stanowiły osoby nieletnie w wieku 14-16 lat. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 19. Wybrane przestępstwa popełnione w gminie w 2012 roku

kategoria przestępstwa	liczba przestępstw	ilość i wiek sprawców
bójka, pobicie, uszkodzenie ciała	3	3 sprawców
nietrzeźwi kierujący pojazdami	6	nie odnotowano
nietrzeźwi kierujący rowerami	5	nie odnotowano
uszczerbek na zdrowiu	8	8 (w tym 5 nieletnich)
udostępnianie alkoholu nieletnim	3	2 nieletnich
niezastosowanie się do orzeczenia sądu	7	nie odnotowano
kradzieże mienia	18	14 sprawców
kradzieże z włamaniem	14	5 (w tym 4 nieletnich)
zniszczenia mienia	12	6 sprawców

rozpijanie małoletniego	1	nie odnotowano

Dane Komendy Miejskiej Policji w Lesznie.

W 2012 roku na terenie gminy Rydzyna w ramach zapobiegania przemocy w rodzinie 7 rodzin objęto procedurą Niebieskiej Karty, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadziła 18 spotkań z osobami nadużywającymi alkoholu oraz członkami ich rodzin. Ponadto Komisja brała udział w pracach grup roboczych Zespołu Interdyscyplinarnego w Rydzynie w związku z procedurą „Niebieskich Kart”.

Według danych II Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej ds. Rodziny w Sądzie Rejonowym w Lesznie w 2012 r. prowadził 33 nadzory na terenie gminy Rydzyna. W 15 sprawach 24 rodzicom została ograniczona władza rodzicielska wobec 34 dzieci. Ponadto sprawowanych było 8 nadzorów w sprawach ALKk wobec 8 osób zobowiązanych przez sąd do leczenia z uzależnienia. Nadto w sprawach o czyny karalne i demoralizację wobec 10 nieletnich prowadzonych było 10 nadzorów.

16. POMOC SPOŁECZNA

Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej, pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężania trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Instytucja ta wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Zadania pomocy społecznej w gminie Rydzyna wykonuje Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rydzynie. Jednostka ta realizuje również zadania wynikające z innych, aniżeli ustawa o pomocy społecznej, aktów prawnych. Należą do nich w szczególności: ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, ustawa o powszechnym ubezpieczeniu społecznym.

Na koniec 2012 roku kadre MGOPS-u stanowiło 8 osób, w tym: 2 osoby na stanowisku kierowniczym i 5 pracowników socjalnych. Dane szczegółowe na temat stanu zatrudnienia w ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 20. Stan zatrudnienia w MGOPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2012 roku

rodzaj stanowiska	liczba etatów	o ile etatów powinno być więcej?
kadra kierownicza	2	0
pracownicy socjalni	5	1
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	0,50	2
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	1
pozostali pracownicy	1	2

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydzynie.

Zgodnie z zapisem ustawy o pomocy społecznej każdy ośrodek ma obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników. W 2012 roku wymóg ten był spełniony w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Rydzynie.

Tabela 21. Wykształcenie kadry MGOPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2012 roku

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie		liczba osób		
		kadra kierownicza	pracownicy socjalni	
wykształcenie	wyższe kierunkowe	2	2	
	wyższe niekierunkowe	–	–	
	średnie kierunkowe	–	2	
	średnie niekierunkowe	–	–	
	zawodowe i niższe	–	–	
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	2	–
		w trakcie realizacji	–	–
	specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	–	–
		w trakcie realizacji	–	2
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji z zakresu organizacji pomocy społecznej		–		
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji I stopnia w zawodzie pracownik socjalny		–		
osoby zainteresowane podjęciem specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownik socjalny		–		

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydzynie.

Na koniec 2012 roku kadra kierownicza i 2 pracowników socjalnych posiadało wykształcenie wyższe kierunkowe, a 2 pracowników socjalnych średnie kierunkowe. Dodatkowo 2 pracowników socjalnych było w trakcie realizacji specjalizacji II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego.

Prawo do wsparcia udzielanego przez MGOPS miały osoby i rodziny, które spełniały określone warunki przedstawione w poszczególnych aktach prawnych. I tak np. w odniesieniu do świadczeń z pomocy społecznej jednym z nich było kryterium dochodowe, ustalone na poziomie 542 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 456 zł na osobę w rodzinie. Kryterium dochodowe stosowane było również przy przyznawaniu zasiłków rodzinnych i świadczeń alimentacyjnych. Zasiłek rodzinny przysługiwał, jeśli dochód rodziny na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekraczał 539 zł, a gdy członkiem rodziny było dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeśli dochód ten nie przekraczał 583 zł. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługiwały z kolei, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekraczał kwoty 725 zł.

W wykonywaniu zadań MGOPS współdziałał z różnymi podmiotami, między innymi z organami wykonawczymi gminy i sołectw, innymi jednostkami organizacyjnymi gminy, służbą zdrowia, Policją, kuratorami sądowymi oraz instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych przez MGOPS na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2010-2012.

Tabela 22. Środki finansowe wydatkowane przez MGOPS na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2010-2012

wielkość wydatków	2010 r.	2011 r.	2012 r.
ogółem	2.610.667 zł	2.577.196 zł	2.756.514 zł
w tym na świadczenia pomocy społecznej	205.065 zł	264.436 zł	308.373 zł
w tym na świadczenia rodzinne	2.402.130 zł	2.308.107 zł	2.429.613 zł
na zadania własne gminy	206.478 zł	259.202 zł	297.623 zł
na zadania zlecone gminie	2.404.199 zł	2.317.994 zł	2.458.891 zł

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydzynie.

W latach 2010-2012 wysokość środków finansowych przeznaczonych przez MGOPS na pomoc mieszkańcom gminy wahała się (2.610.667 zł w 2010 r., 2.577.196 zł w 2011 r., 2.756.514 zł w 2012 r.). Dominującą pozycję wśród nich stanowiły kwoty wydatkowane na wykonanie zadań zleconych, wśród których dominowały środki przekazane na realizację świadczeń rodzinnych. W ramach wykonywania zadań własnych gminy największe kwoty przeznaczono natomiast na udzielanie świadczeń pomocy społecznej, głównie w formie zasiłków celowych i w naturze, usług opiekuńczych, zasiłków stałych i posiłku.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez MGOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2010-2012.

Tabela 23. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	234	243	232
liczba rodzin	154	163	151
liczba osób w rodzinach	488	503	457
udział osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ogóle ludności gminy	5,6%	5,8%	5,3%

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydzynie.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2010-2012 ulegała wahaniom (234 w 2010 r., 243 w 2011 r., 232 w 2012 r.) Zmieniał się również udział beneficjentów systemu w ogóle ludności gminy (5,6% w 2010 r., 5,8% w 2011 r., 5,3% w 2012 r.).

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat struktury wiekowej oraz aktywności zawodowej odbiorców pomocy społecznej w gminie w 2012 roku.

Tabela 24. Struktura wiekowa oraz aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2012 roku

wiek odbiorców	liczba osób w rodzinach	rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób powyżej 18 lat według decyzji administracyjnych
0-16 lat	74	pracuje	30
17-21 lat	10	pracuje dorywczo	10
22-30 lat	20	nie pracuje	21
31-40 lat	36	studiuje/uczy się	0/6
41-50 lat	34	na rencie	15
51-60 lat	30	na emeryturze	28
61-70 lat	7	na zasiłku dla bezrobotnych	4
71 lat i więcej	23	bezrobotny bez prawa do zasiłku	77

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydzynie.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez MGOPS pomocą społeczną w 2012 roku wykazała, że największe grupy stanowiły dzieci i młodzież do 16 lat (74 osoby) oraz osoby w wieku 31-40 lat (36 osób) i 41-50 lat (34 osoby). Ci najmłodszy,

którzy bezpośrednio korzystali ze wsparcia, otrzymywali pomoc głównie w postaci posiłku w szkołach.

Jeśli chodzi o podział beneficjentów pomocy społecznej w gminie według aktywności zawodowej, najliczniejsze grupy w 2012 roku stanowiły osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku (77 osób), pracujące (30 osób), na emeryturze (28 osób) oraz niepracujące (21 osób).

Analizując powyższe dane, można pokusić się o stwierdzenie, iż najliczniejszą grupę wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia MGOPS-u w 2012 roku stanowiły charakteryzujące się niskim poziomem dochodów rodziny dotknięte bezrobociem. Pochodzące z nich dzieci, z racji niedoborów materialnych w domu, korzystały ze wsparcia w formie dożywiania w szkołach. Diagnozę tę potwierdzają dane dotyczące powodów przyznawania pomocy społecznej w gminie, które za lata 2010-2012 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 25. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2010-2012

powód przyznania pomocy	Liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.
ubóstwo	86	93	81	313	322	281
bezdomność	1	2	4	1	2	4
potrzeba ochrony macierzyństwa	14	12	14	86	71	84
bezrobocie	89	92	81	315	334	289
niepełnosprawność	60	61	65	181	179	169
długotrwała lub ciężka choroba	97	99	102	287	279	293
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	43	85	62	202	373	318
przemoc w rodzinie	0	1	1	0	3	2
alkoholizm	24	25	24	58	61	58
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2	3	1	2	5	1
narkomania	1	0	0	1	0	0

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydzynie.

W latach 2010-2012 najczęstszą przyczyną przyznawania pomocy społecznej w gminie była długotrwała lub ciężka choroba. Liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia MGOPS-u z tego powodu stale rosła (97 w 2010 r., 99 w 2011 r., 102 w 2012 r.).

Ważnymi przyczynami udzielania pomocy były także bezrobocie oraz ubóstwo. Szczególną uwagę zwraca rosnąca liczba osób bezradnych w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (z 43 w 2010 r. do 62 w 2012 r.).

Istotną przyczynę świadczenia wsparcia przez MGOPS stanowiło także ubóstwo. Liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z tego powodu wahała się (86 w 2010 r., 93 w 2011 r., 81 w 2012 r.).

Powody przyznania pomocy społecznej w gminie przez MGOPS wpływały na formę udzielanego wsparcia. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2010-2012 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 26. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez MGOPS w latach 2010-2012

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.	2010 r.	2011 r.	2012 r.
pieniężna	-	150	141	-	146	133	-	440	403
rzeczowa	87	95	94	42	53	55	207	233	219
praca socjalna	X	X	X	61	91	108	155	280	269
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	0	3	27	0	7	92
schronienie	1	3	1	1	2	1	1	6	1
usługi opiekuńcze	6	6	10	6	6	10	7	7	11
specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0
wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd	0	0	1	0	0	1	0	0	1

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydzynie.

W latach 2010-2012 najczęściej udzielaną mieszkańcom gminy formą wsparcia była pomoc finansowa, głównie w postaci zasiłków celowych oraz stałych. Duże znaczenie miała także pomoc rzeczowa udzielana przede wszystkim w postaci posiłku.

Ważną formą wsparcia beneficjentów była również praca socjalna. Polegała ona m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej.

Wśród form pomocy świadczonej przez Ośrodek znalazły się również usługi opiekuńcze. Osoby, które nie mogły samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można było zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych

i które tym samym wymagały całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, były natomiast kierowane przez MGOPS do domów pomocy społecznej. W latach 2010-2012 gmina pokrywała koszt pobytu w DPS-ie dla odpowiednio 1, 1 i 3 osób.

W analizowanym okresie Ośrodek kontynuował realizację projektu systemowego pn. „Dobra perspektywa”. Projekt miał na celu, w szczególności aktywizację zawodową osób pozostających bez zatrudnienia, w wieku aktywności zawodowej, zagrożonych wykluczeniem społecznym, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Do udziału w projekcie w 2012 r. skierowanych zostało 17 osób: 9 kobiet i 8 mężczyzn. W ramach działań projektowych zorganizowano warsztaty z psychologiem, doradcą zawodowym, 2 kursy kwalifikacji zawodowych: kurs „Konserwatora terenów zielonych” oraz kurs „Profesjonalne sprzątanie”, z których skorzystało 12 osób. Uczestnicy kursów mieli możliwość zdobycia swojej wiedzy podczas zajęć praktycznych zorganizowanych m.in. w Miejskim Zakładzie Zielenie w Lesznie oraz Pływalni „Akwawit” w Lesznie. Do uczestnictwa w zajęciach Centrum Integracji Społecznej w Kłodzie skierowano 5 osób. Z uczestnikami zajęć zawarte zostały indywidualne plany zatrudnienia socjalnego. W ramach działań środowiskowych zorganizowano we wrześniu 2012 r. imprezę integracyjną – festyn rodzinny w Dąbczu. W ramach projektu finansowane jest także zatrudnienie w MGOPS dodatkowego pracownika socjalnego

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rydzynie zajmował się również przyznawaniem świadczeń rodzinnych. Do świadczeń tych należą: zasiłek rodzinny i dodatki do tego zasiłku, świadczenia opiekuńcze w postaci zasiłku pielęgnacyjnego i świadczenia pielęgnacyjnego oraz jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2010-2012 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 27. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
wielkość wydatków na świadczenia rodzinne	2.118.163 zł	2.022.667 zł	2.129.249 zł
rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń		
zasiłek rodzinny	10.537	9.403	8.854
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	49	32	35
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	402	298	304
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych	0	0	0
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	339	329	244
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji	574	528	532

dziecka niepełnosprawnego			
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	610	569	526
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	1.430	1.271	1.157
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1.816	1.581	1.493
zasiłek pielęgnacyjny	2.559	2.765	3.062
świadczenie pielęgnacyjne	246	388	631
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	119	99	95
liczba świadczeń rodzinnych ogółem	18.681	17.263	16.933

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydzynie.

W latach 2010-2012 wielkość wydatków przeznaczonych przez MGOPS na realizację świadczeń rodzinnych wahała się (2.118.163 zł w 2010 r., 12.022.667 zł w 2011 r., 2.129.249 w 2012 r.). W analizowanym okresie liczba przyznanych świadczeń spadała (z 10.537 w 2010 r. do 8.854 w 2012 r.).

Najczęściej MGOPS wypłacał zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Istotne formy wsparcia stanowiły również: zasiłek pielęgnacyjny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, a także podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania.

Za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne MGOPS opłacił w latach 2010-2012 następującą liczbę składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz zdrowotne: w 2010 r. 218 (na kwotę 24.694 zł), w 2011 r. 279 (na kwotę 30.775 zł), a w 2012 r. 439 (51.700 zł).

Świadczenia alimentacyjne stanowiły kolejną formę wsparcia udzielaną w latach 2010-2012 przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rydzynie mieszkańcom gminy. Ta pomoc finansowa, świadczona zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, była przyznawana dziecku wychowywanemu w rodzinie niepełnej, w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych, oraz dzieciom wychowywanym przez osoby pozostające w związkach małżeńskich, przeprowadzających separację lub rozwód. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 28. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie alimentacyjne	52	50	41
liczba przyznanych świadczeń alimentacyjnych	669	630	566
wielkość wydatków na świadczenia alimentacyjne	191.520 zł	195.510 zł	185.970 zł

Dane Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rydzynie.

Liczba mieszkańców gminy, którym w latach 2010-2012 MGOPS przyznał świadczenie alimentacyjne zmniejszała się z roku na rok (z 52 w 2010 r. do 41 w 2012 r.), podobnie jak liczba wypłaconych świadczeń (z 669 w 2010 r. do 566 w 2012 r.). Zmieniała się również wysokość kwot wydatkowanych na ten cel (191.520 zł w 2010 r., 195.510 zł w 2011 r., 185.970 zł w 2012 r.).

Pomoc społeczna polega m.in. na prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej. Składają się na nią zarówno jednostki środowiskowe, jak i instytucjonalne. W gminie Rydzyna, oprócz Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, funkcjonuje Centrum Integracji Społecznej dysponujący 30 miejscami oraz Powiatowy Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju Dzieci. Mieszkańcy gminy korzystają również z Warsztatów Terapii Zajęciowej, których może korzystać 30 osób. Poza instytucjami w gminie wsparcia udzielają Środowiskowy Dom Samopomocy w Kąkolewie (w 2012 roku z pomocy udzielanej w jego ramach skorzystały 4 osoby z zaburzeniami psychicznymi oraz innymi sprzężonymi rodzajami niepełnosprawności) oraz noclegownia w Lesznie, z której skorzystał 1 mężczyzna.

Mieszkańcy gminy Rydzyna są również w zasięgu działania Powiatowej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Lesznie i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lesznie. Ze względu na to, że Poradnia nie prowadzi statystyki przyjmowanych dzieci z poszczególnych gmin, a dzieci rejestruje się według numeru pesel, w tym przypadku brak jest danych dotyczących dzieci i młodzieży objętych wspomaganiami.

Wybrane dane dotyczące działalności PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w latach 2010-2012 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 29. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	0	0	1
liczba dzieci z gminy adoptowanych	0	0	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	6	0	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	0	0
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	16	15	14
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	0	0
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	5	6	7
Liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie gminy	8	9	10
liczba usamodzielnianych dzieci z gminy	1	2	2

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lesznie.

W 2012 r. do adopcji zgłoszono 1 dziecko z gminy. W 2010 r. 6 dzieci umieszczono w rodzinie zastępczej. W latach 2010-2012 w rodzinach zastępczych przebywało kolejno 16, 15 i 14 dzieci natomiast rodziny zastępcze obejmowały opieką 5, 6 i 7 dzieci z gminy.

W analizowanym okresie żadne dziecko z gminy nie zostało umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W tymże okresie 5 dzieci zostało usamodzielnione.

Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności w Lesznie nie posiada danych za lata 2010-2012 o dzieciach niepełnosprawnych z podziałem na gminy.

17. SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy. Schorzeniami, które najczęściej przyczyniają się do niepełnosprawności, są choroby układu krążenia oraz dysfunkcje narządu ruchu.

Z uwagi na to, że jedynym pełnym badaniem, którego wyniki pozwalają ustalić liczbę osób niepełnosprawnych oraz umożliwiają ich charakterystykę, są narodowe spisy powszechne, w analizie sytuacji tej grupy ludności gminy Rydzyna wykorzystano dane z ostatniego opublikowanego spisu, który został przeprowadzony w 2002 roku.

W 2002 roku w gminie Rydzyna mieszkało 1.557 osób niepełnosprawnych (755 mężczyzn i 822 kobiety), w tym 1.422 osoby niepełnosprawne prawnie i 155 osób niepełnosprawnych tylko biologicznie. Udział osób dotkniętych niepełnosprawnością w ogólnej ludności gminy wynosił 18,02%.

Poniższe tabele przedstawiają strukturę wiekową osób niepełnosprawnych w gminie oraz ich podział według poziomu wykształcenia i aktywności ekonomicznej.

Tabela 30. Struktura wiekowa osób niepełnosprawnych w gminie w 2002 roku

ekonomiczna grupa wieku	liczba osób	udział w ogóle osób niepełnosprawnych	udział w ogóle ludności w danej ekonomicznej grupie wieku
osoby w wieku przedprodukcyjnym	159	10,2%	7,5%
osoby w wieku produkcyjnym	986	63,3%	20,7%
osoby w wieku poprodukcyjnym	432	27,7%	46,6%

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

W 2002 roku 986 osób niepełnosprawnych w gminie były w wieku produkcyjnym, co było zjawiskiem niepokojącym. Stanowiły one ponad 20,7% ogółu ludności gminy będącej w tej ekonomicznej grupie wieku. Najliczniejszą grupę reprezentowały osoby niepełnosprawne w wieku poprodukcyjnym (432 osób), których odsetek wśród osób starszych w gminie wynosił aż 46,6%.

Tabela 31. Osoby niepełnosprawne w wieku 13 lat i więcej w gminie według poziomu wykształcenia w 2002 roku

poziom wykształcenia	liczba osób	udział w ogóle niepełnosprawnych w wieku 13 lat i więcej
wyższe	30	1,9%
policealne	13	0,8%
średnie	246	15,8%
zasadnicze zawodowe	444	28,5%
podstawowe ukończone	678	43,5%
podstawowe nieukończone	73	4,7%

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

Niski poziom wykształcenia w istotny sposób utrudnia osobom niepełnosprawnym funkcjonowanie na rynku pracy i utrzymanie posiadanego zatrudnienia. W 2002 roku najliczniejszą grupę wśród osób dotkniętych niepełnosprawnością w gminie stanowiły osoby z wykształceniem podstawowym ukończonym (678 osób). Ich udział w ogóle osób niepełnosprawnych w wieku 13 lat i więcej wynosił ponad 43%.

Tabela 32. Osoby niepełnosprawne w gminie według aktywności ekonomicznej w 2002 roku

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób	udział w ogóle niepełnosprawnych
aktywni zawodowo pracujący	358	22,9%
aktywni zawodowo bezrobotni	59	3,8%
bierni zawodowo	1.156	74,2%
nieustalony status na rynku pracy	4	0,2%

Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002.

Integracja społeczna osób niepełnosprawnych przez pracę stanowi bardzo wymagające i trudne do realizacji zadanie. W 2002 roku zdecydowana większość osób dotkniętych niepełnosprawnością w gminie była bierna zawodowo (1.156 osób). Ich udział w ogóle osób niepełnosprawnych wynosił ponad 74%. Aktywnych zawodowo było 417 osób dotkniętych niepełnosprawnością. Wśród nich dominowały osoby posiadające zatrudnienie (358 osób).

Do instytucji i organizacji pozarządowych, które świadczą wsparcie i opiekę osobom niepełnosprawnym z gminy Rydzyna należą m.in.: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rydzynie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lesznie, Środowiskowy Dom Samopomocy w Kąkolewie (w 2012 roku z pomocy udzielanej w jego ramach skorzystały 4 osoby psychicznie i umysłowo chore z gminy) oraz Stowarzyszenie „Pro-Active” Na Rzecz Aktywności Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych Ziemi Leszczyńskiej w Rydzynie.

18. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie należą do najpoważniejszych problemów społecznych. Zjawiska te powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie.

Do przyczyn popadania w alkoholizm można zaliczyć uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utratę zatrudnienia, natomiast narkomanii sprzyjają powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie oraz fakt, że narkotyki często są traktowane jako ucieczka od codzienności, środek obronny przed trudnościami, sposób na rozładowanie stresu i konfliktów oraz poszukiwanie nowych wrażeń i doznań.

Przemoc w rodzinie jest z kolei patologią mającą w wielu przypadkach swoje źródło w ubóstwie i uzależnieniach. Jej ofiarami są osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Na ogół należą do nich kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Liczba osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dotkniętych, z powodu ich nadużywania, problemem przemocy w rodzinie jest trudna do ustalenia. Dane szacunkowe przedstawione w tym zakresie przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawiera poniższa tabela.

Tabela 33. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		w Polsce	w 100-tys. mieście	w 25-tys. mieście	w 10-tys. mieście
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób

Do instytucji i organizacji pozarządowych, które świadczą wsparcie i opiekę osobom niepełnosprawnym z gminy Rydzyna należą m.in.: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rydzynie, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Lesznie, Środowiskowy Dom Samopomocy w Kąkolewie (w 2012 roku z pomocy udzielanej w jego ramach skorzystały 4 osoby psychicznie i umysłowo chore z gminy) oraz Stowarzyszenie „Pro-Active” Na Rzecz Aktywności Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych Ziemi Leszczyńskiej w Rydzynie.

18. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie należą do najpoważniejszych problemów społecznych. Zjawiska te powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka, mając istotny wpływ zarówno na poczucie bezpieczeństwa społecznego, jak również na ogólny stan zdrowia, zdolność do konkurencji na coraz bardziej wymagającym rynku pracy oraz relacje rodzinne i międzyludzkie.

Do przyczyn popadania w alkoholizm można zaliczyć uwarunkowania społeczne, nieprawidłowe wzorce rodzinne, brak celów życiowych, utratę zatrudnienia, natomiast narkomanii sprzyjają powszechność i dostępność środków odurzających, panująca moda na ich zażywanie oraz fakt, że narkotyki często są traktowane jako ucieczka od codzienności, środek obronny przed trudnościami, sposób na rozładowanie stresu i konfliktów oraz poszukiwanie nowych wrażeń i doznań.

Przemoc w rodzinie jest z kolei patologią mającą w wielu przypadkach swoje źródło w ubóstwie i uzależnieniach. Jej ofiarami są osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, zależne w jakiś sposób od sprawcy. Na ogół należą do nich kobiety i dzieci, rzadziej osoby niepełnosprawne, starsze i chore.

Liczba osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków oraz dotkniętych, z powodu ich nadużywania, problemem przemocy w rodzinie jest trudna do ustalenia. Dane szacunkowe przedstawione w tym zakresie przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zawiera poniższa tabela.

Tabela 33. Populacje osób, u których występują różne kategorie problemów alkoholowych

		w Polsce	w 100-tys. mieście	w 25-tys. mieście	w 10-tys. mieście
liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 800 tys.	ok. 2.000 osób	ok. 500 osób	ok. 200 osób

dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 1,5 mln	ok. 4.000 osób	ok. 1.000 osób	ok. 400 osób
osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	2-2,5 mln	5.000-7.000 osób	1.250-1.750 osób	ok. 500-700 osób
ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	razem ok. 2 mln osób: dorosłych i dzieci	ok. 5.300 osób: dorosłych i dzieci	ok. 1.330 osób: dorosłych i dzieci	ok. 530 osób: dorosłych i dzieci

Dane szacunkowe Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

By skutecznie przeciwdziałać problemom uzależnień i przemocy w rodzinie oraz eliminować ich niekorzystny wpływ na społeczeństwo, konieczne jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i ich rozwiązywaniem oraz integracji społecznej osób nimi dotkniętych. Na szczeblu gminnym działania te wyznaczane są w ramach gminnych programów rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii, a także przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, a ich inicjowanie należy do zadań własnych gminy.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie Rydzyna w latach 2010-2012.

Tabela 34. Środki finansowe przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2010-2012

wielkość wydatków	2010 r.	2011 r.	2012 r.
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	83.718 zł	84.404 zł	96.721 zł
na przeciwdziałanie narkomanii	670 zł	1.000 zł	2.000 zł
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	0	0	0
razem	83.388 zł	85.404 zł	99.721 zł

Dane Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rydzynie.

W latach 2010-2012 wysokość środków finansowych wydatkowanych w gminie na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień rosła z roku na rok (z 83.388 zł w 2010 r. do 99.721 zł w 2012 r.). W analizowanym okresie zwiększały się kwoty przeznaczane na walkę z alkoholizmem, podobnie jak środki wykorzystywane na przeciwdziałanie narkomanii.

Na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie w analizowanym okresie nie przeznaczono żadnych środków.

Jak wspomniano powyżej, ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Wybrane dane dotyczące działalności Komisji w gminie Rydzyna oraz lokalnego rynku napojów alkoholowych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 35. Lokalny rynek napojów alkoholowych oraz działalność KRPA w zakresie profilaktyki i rozwiązywanie problemów uzależnień i przemocy w rodzinie w gminie w latach 2010-2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w mieście	34	31	28
liczba przeprowadzonych kontroli punktów sprzedaży napojów alkoholowych	-	-	1
liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	27	16	55
liczba decyzji podjętych w sprawie cofnięcia zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	1	1
liczba pozytywnych opinii KRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	27	16	55
liczba negatywnych opinii KRPA w sprawie wydania zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	1	0
liczba osób, z którymi KRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu	4	14	11
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których KRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	1	1	6
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie KRPA	2	1	5
liczba sprawców przemocy w rodzinie, których MKRPA skierowała na terapię	0	0	0
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym KRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa	0	0	0

Dane Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rydzynie.

W latach 2010-2012 liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w mieście malała sukcesywnie (34 w 2010, 31 w 2011 r., 28 w 2012 r.). W latach 2010-2012 przeprowadzono w nich łącznie tylko 1 kontrolę. W analizowanym okresie liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych wahała się (27 w 2010, 16 w 2011 r., 55 w 2012 r.). Liczba pozytywnych opinii wydanych przez KRPA wynosiła tyle samo co liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Warto dodać, iż w 2011 roku wydano jedną negatywną opinię.

W ramach podejmowanych działań KRPA przeprowadzała również rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu. W latach 2010-2012 liczba osób nimi objętych ulegała wahaniom (4 w 2010 r., 14 w 2011 r., 11 w 2012 r.). Liczba wniosków do sądu o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec osoby uzależnionej od alkoholu wzrosła (z 1 w 2010 r. do 6 w 2012 r.).

Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w latach 2010-2012 KRPA kontaktowała się w 2010 r. z 2 osobami a w latach 2011 z 1 i 2012 z 5 osobami dotkniętymi tym problemem, nie skierowała na terapię żadnej osoby oraz nie złożyła w stosunku do żadnego sprawcy przemocy w rodzinie zawiadomienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa.

Obok Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, istotną funkcję w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie pełnią: Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie, 3 świetlice realizujące program opiekuńczo-wychowawczy, 1 świetlica socjoterapeutyczna oraz Punkt Konsultacyjny. Na terenie gminy Rydzyna zarejestrowane są 24 rodziny, w których przynajmniej jedna osoba nadużywa alkoholu lub jest od niego uzależniona. W analizowanym roku do leczenia odwykowego (stałego) zakwalifikowano 6 osób.

W 2012 roku Policja doprowadziła 11 mieszkańców gminy w celu wytrzeźwienia w pomieszczeniach policyjnych, procedurą „Niebieskiej Karty” objęła w gminie 7 osób. W analizowanym roku z porad w Punkcie Konsultacyjnym skorzystało 14 osób z problemem alkoholowym i 5 dorosłych członków rodziny osób z problemem alkoholowym. Udzielono wówczas ponad 100 porad. W związku ze niezgodną z prawem sprzedażą napojów alkoholowych – bez wymaganego zezwolenia lub wbrew jego warunkom (art. 431 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi) – 1 osobę ukarano cofnięciem zezwolenia. Ponadto zatrzymano 11 osób kierujących pojazdami po spożyciu alkoholu, w tym 6 osób kierujących samochodami.

19. PROBLEMY SPOŁECZNE W OPINII ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Ważnym elementem każdego postępowania diagnostycznego są badania, których celem jest poznanie opinii środowiska lokalnego na temat przedmiotu diagnozy. W ramach diagnozy problemów społecznych gminy Rydzyna badania takie zostały przeprowadzone przy zastosowaniu anonimowej ankiety rozesłanej do osób mających wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej (m.in. burmistrza, sołtysów, radnych, pracowników Urzędu Miasta

i Gminy, członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, przedstawicieli placówek oświatowo-wychowawczych, kulturalnych, pomocy społecznej, służby zdrowia, policji, organizacji pozarządowych, kościoła) oraz mieszkańców gminy. Do analizy przedłożono w sumie 16 wypełnionych anonimowo ankiet, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji społecznej w gminie.

Atuty gminy

W pierwszej kolejności zapytano przedstawicieli środowiska lokalnego o największe atuty gminy. Wskazując je, respondenci zwrócili szczególną uwagę na dobre położenie geograficzne i komunikacyjne gminy, w nieznaczej odległości od miasta powiatowego byłego województwa i drogi krajowej nr 5 oraz z przebiegającą przez jej teren linią kolejową Poznań – Wrocław. Duże znaczenie przywiązywali również do walorów krajobrazowych gminy, podkreślając czystość środowiska oraz ciszę i spokój okolicy, a także warunków klimatycznych, które, poza glebami, sprzyjają rozwojowi rolnictwa.

Mieszkańcy gminy wspominali także o istniejącej strefie przemysłowej, która sprzyja inwestowaniu i rozwojowi gminy oraz wpływa na niski w tym regionie poziom bezrobocia. Ankietowani podkreślali również odpowiednią ilość zabytków i krzewienia historii Rydzyny, która ma znaczenie dla rozwoju turystyki.

Korzystny wpływ na sytuacje w gminie mają także dotacje unijne, które w dobry sposób są wykorzystywane na budowę różnego rodzaju obiektów m.in. obiektów sportowych, świetlic wiejskich. Innymi atutami gminy są: skanalizowanie regionu, budowa dróg i ścieżek pieszo-rowerowych, rozwój budownictwa mieszkaniowego, poprawa bezpieczeństwa mieszkańców oraz poprawa działalności placówek kulturalnych.

Mieszkańcy gminy przywiązywali także znaczenie do prowadzonej w gminie współpracy pomiędzy MGOPS-em a placówkami oświatowymi, angażowaniu się władz w sprawy społeczne oraz dobrze funkcjonującemu systemowi pomocy społecznej.

Słabe strony gminy

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowani identyfikowali słabe strony gminy. W opinii badanych najczęściej wymienianą słabością jest w gminie deficyt mieszkań socjalnych, brak ośrodków wychowawczych (głównie przedszkoli) oraz nieodpowiednia do zapotrzebowania opieka zdrowotna spowodowana małą liczbą lekarzy, pielęgniarek i lekarzy specjalistów. Część ankietowanych zwróciła również uwagę na zbyt małą liczbę imprez

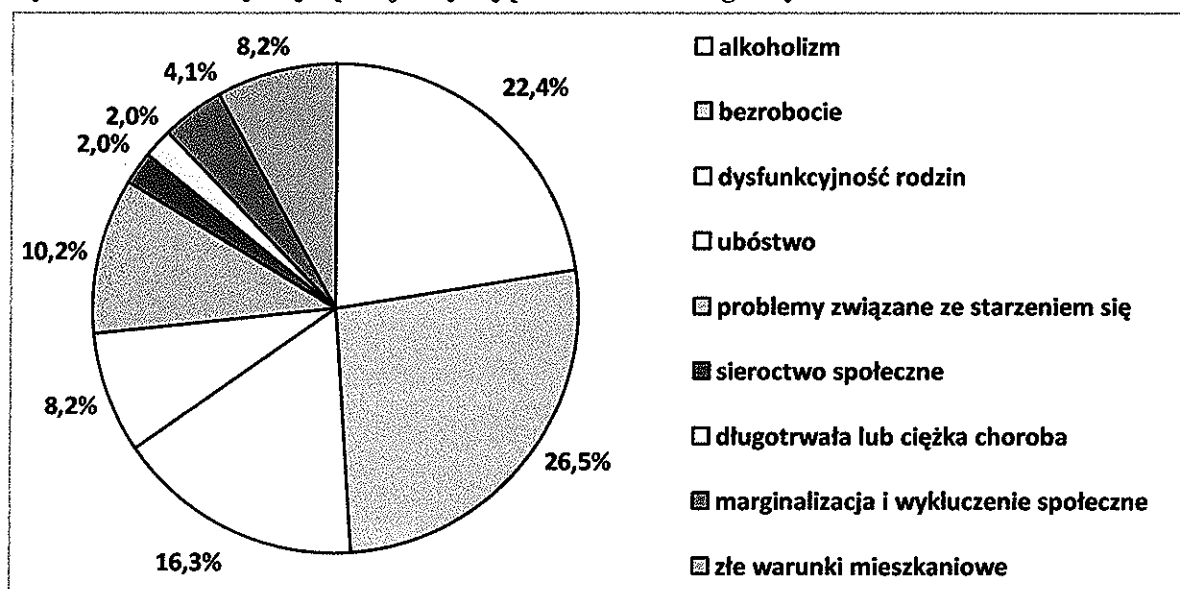
kulturalno-rozrywkowych oraz mniejsze zainteresowanie problemami mieszkańców z miejscowości położonych w dużej odległości od Rydzyny.

Według ankietowanych bolączkami gminy są także zły stan dróg lokalnych, deficyt parkingów, a także słaba komunikacja, co utrudnia połączenia pomiędzy miejscowości gminy.

Istotnym problemem jest również bezrobocie, które wpływa na wiele sfer jak brak możliwości wyjazdów dzieci na obozy i ferie oraz mała oferta różnych form spędzania wolnego czasu poprzez słabą działalność Ośrodka Kultury i niewykorzystane zaplecze lokalowe szkoły podstawowej w Rydzynie.

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

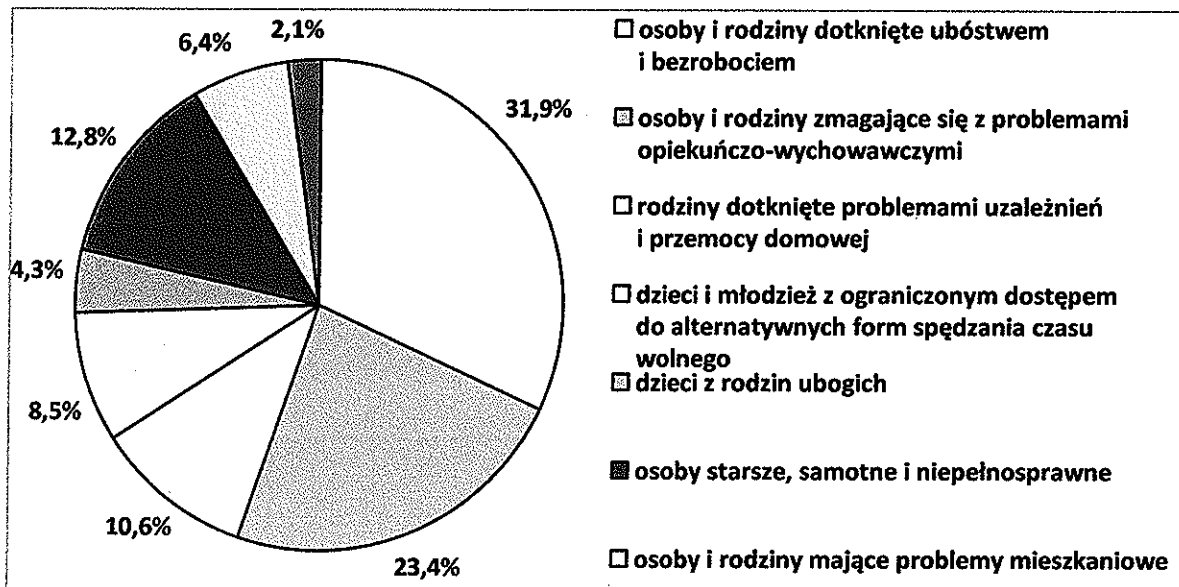

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Do problemów, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy, respondenci zaliczyli bezrobocie (26,5%) i alkoholizm (22,4%). Szczególną uwagę zwrócili również m.in. na dysfunkcyjność rodzin, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, zaniedbanie dzieci i rozpad więzi rodzinnych (16,3%) i problemy związane ze starzeniem się (10,2%). Na poziomie 8,2% znalazły się złe warunki mieszkaniowe oraz ubóstwo.

Odpowiadając na następane pytanie, ankietowali podali kategorie osób i grup, które najbardziej odczuwają skutki problemów społecznych występujących w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 2. Kategorie osób i grup najbardziej odczuwających skutki problemów społecznych występujących w gminie

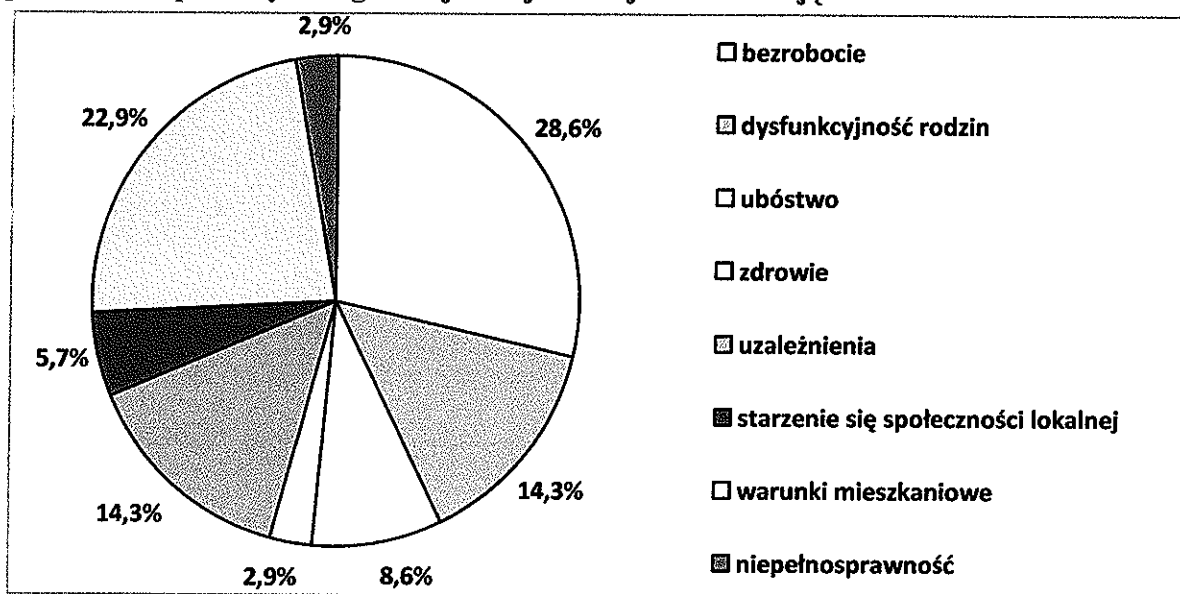
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Najwięcej badanych stwierdziło, że grupami, które najbardziej odczuwają skutki problemów społecznych w gminie, są osoby i rodziny dotknięte ubóstwem i bezrobociem (31,9%) oraz problemami opiekuńczo-wychowawczymi (23,4%).

Liczne grono wśród ankietowanych stanowili również ci, którzy wskazali na osoby starsze, samotne i niepełnosprawne (12,8%), rodziny dotknięte problemami uzależnień i przemocy domowej (10,6%), dzieci i młodzież z ograniczonym dostępem do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (8,5%), osoby i rodziny mające problemy mieszkaniowe (6,4%) oraz dzieci z rodzin ubogich (4,3%). Grupą, która najmniej odczuwa skutki problemów społecznych są samotne kobiety w ciąży i matki (2,1%).

W kolejnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie obszarów, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niewystarczająca. Szczegóły w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Obszary, w których oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najbardziej niezadowolająca

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom dotkniętym problemami społecznymi w gminie jest najmniej zadowolająca w takich obszarach, jak: bezrobocie (28,6%), warunki mieszkaniowe (22,9%), uzależnienia i dysfunkcyjność rodzin (po 14,3%). Na poziomie 8,6% mieszkańcy gminy wskazali problem ubóstwa.

Co zrobić, by poprawić sytuację osób i rodzin w gminie?

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w gminie w celu poprawy sytuacji osób i rodzin dotkniętych problemami społecznymi. Odpowiadając na nie, ankietowani szczególnie nacisk położyli na zwiększenie liczby miejsc pracy w gminie oraz aktywizację osób bezrobotnych przy współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Lesznie (m.in. poprzez organizację kursów i szkoleń umożliwiających podniesienie lub zmianę kwalifikacji, świadczenie poradnictwa zawodowego, rozszerzenie zakresu prac interwencyjnych).

Za istotne uznali także podejmowanie wśród najmłodszych działań edukacyjnych mających na celu ukazanie im zależności pomiędzy posiadanymi wiedzą i wykształceniem, a perspektywami rozwoju życiowego. Za równie ważne uznali poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego w godzinach popołudniowych. Dużą uwagę należałoby zwrócić w stronę

relacji rodzic-dziecko-szkoła oraz umożliwić mieszkańcom gminy, a zwłaszcza młodzieży, dojazd do placówek oświatowo-wychowawczych.

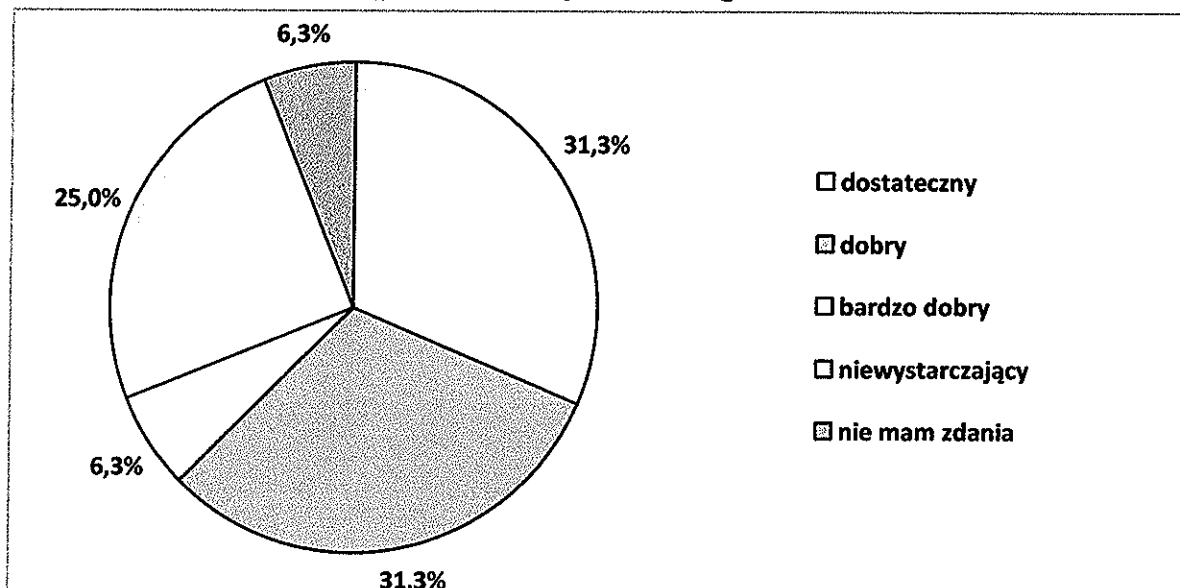
Do ważnych kwestii respondenci zaliczyli także potrzebę analizowania problemów społecznych występujących w gminie oraz indywidualnych spotkań w celu określenie potrzeb każdej jednostki. Niektórzy ankietowani zwrócili również uwagę na konieczność poprawy dostępności opieki przedszkolnej i zdrowotnej oraz dalszego wspierania funkcjonujących w gminie organizacji należących do sektora pozarządowego.

Podmioty mogące przyczynić się do zniwelowania problemów społecznych w gminie

Podczas badań ankietowych respondenci identyfikowali także instytucje i organizacje działające w gminie bądź obejmujące zasięgiem działania jej mieszkańców, które mogą w największym stopniu przyczynić się do zniwelowania lokalnych problemów społecznych. W pierwszej kolejności zaliczyli do nich: Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Miasta i Gminy, Centrum Integracji Społecznej, Policję oraz organizacje społeczne. Ważną rolę do odegrania przypisali również organizacjom pozarządowym, w tym stowarzyszeniom, placówkom oświatowym, kulturalnym i ochrony zdrowia oraz Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie.

Kolejne kwestie poruszone w ankiecie dotyczyły dostępności w gminie placówek służby zdrowia, oświatowo-wychowawczych, kulturalnych oraz obiektów sportowo-rekreacyjnych. Jednocześnie poproszono badanych o wskazanie deficytów w powyższym zakresie. Otrzymane odpowiedzi przedstawiają poniższe wykresy.

Wykres 4. Jaki jest dostęp do placówek służby zdrowia w gminie?

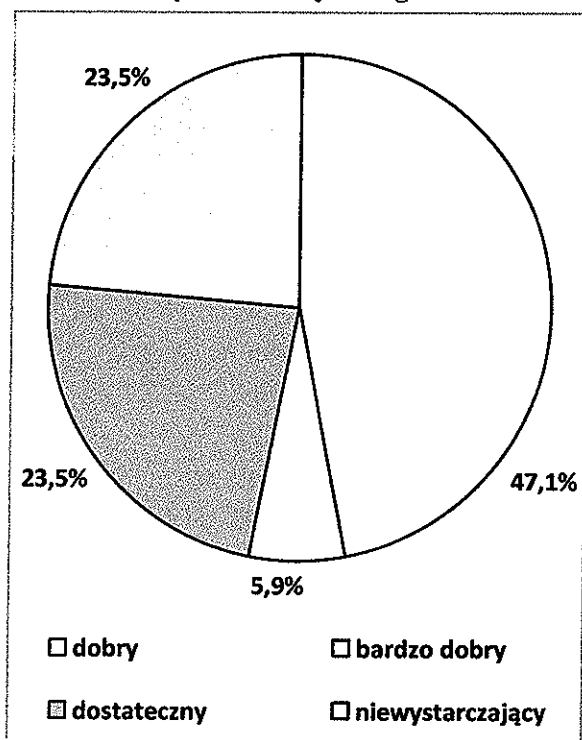
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

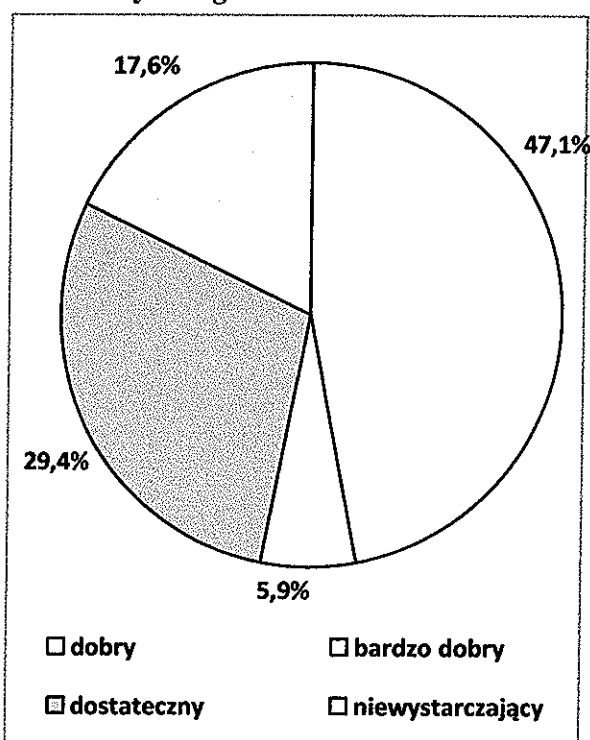
Dobry i dostateczny dostęp do placówek służby zdrowia wskazało po 31,3% ankietowanych a aż 25% za niewystarczający. Jednocześnie tylko 6,3% badanych stwierdziło, że jest on bardzo dobry, tyle samo badanych nie ma zdania.

Do lekarzy, których w gminie brakuje bądź do których trudno się dostać, ankietowani zaliczali najczęściej: ortopedę, neurologa, kardiologa, stomatologa, laryngologa, geriatrę psychiatrę, psychologa chirurga i okulistę.

Wykres 5. Jaki jest dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie?

Wykres 6. Jaki jest dostęp do placówek kulturalnych w gminie?

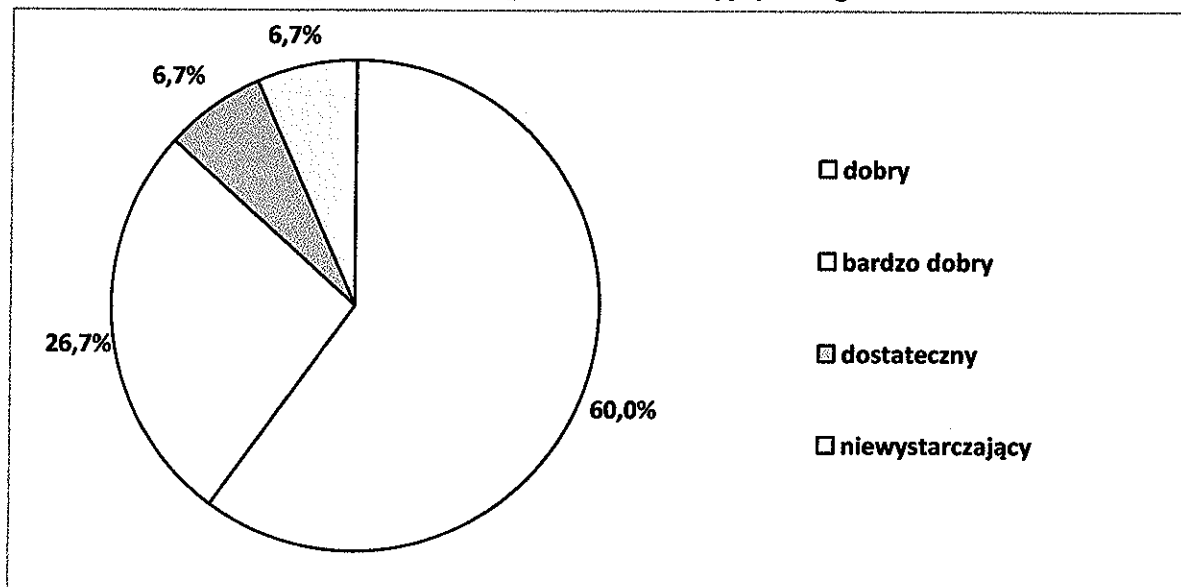
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Prawie połowa ankietowanych (47,1%) stwierdziła, że dostęp do placówek oświatowo-wychowawczych w gminie jest dobry a za dostateczny i niewystarczający wskazało po 23,5% badanych. Tylko 5,9% uznało, że jest bardzo dobry.

Dostępność placówek kulturalnych została podobnie oceniona bo 47,1% ankietowanych uznała dostęp za dobry, prawie 30% określiła za dostateczny a 17,6% za niewystarczający. Niestety tylko 5,9% mieszkańców gminy określiła na poziomie bardzo dobrym.

Wskazując placówki oświatowo-wychowawcze oraz kulturalne, których w gminie brakuje bądź do których dostęp jest ograniczony, badani wymienili dobrze wyposażone świetlice, przedszkola i żłobek, szkoły podstawowe z klasami integracyjnymi oraz filie domu kultury i punkty biblioteczne w niektórych miejscowościach.

Wykres 7. Jaki jest dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie?

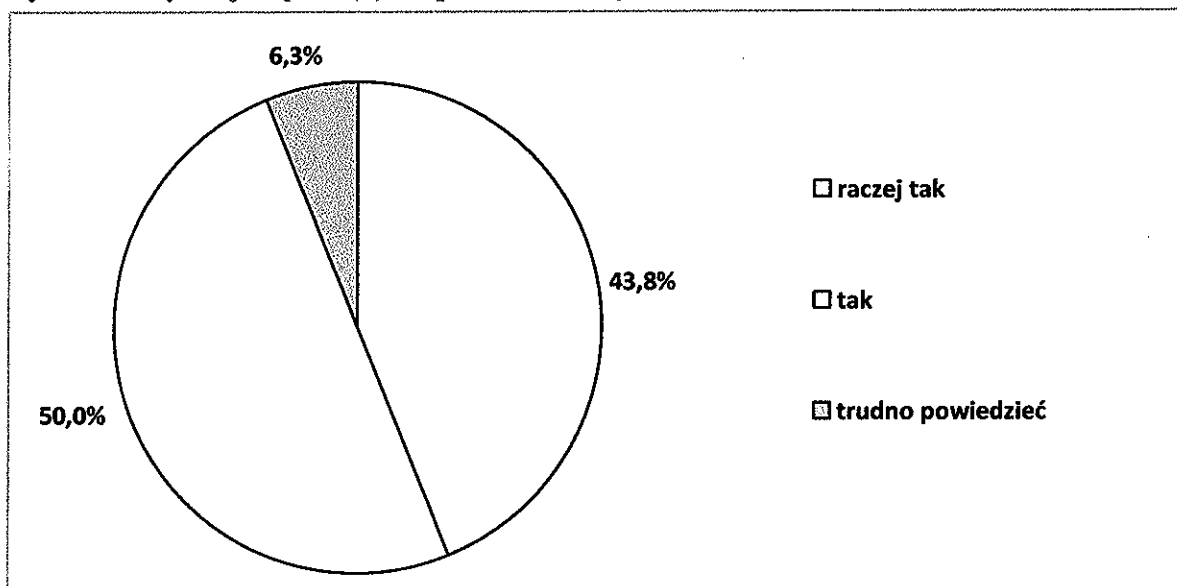
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ponad połowa respondentów (60%) dobrze oceniła dostęp do obiektów sportowo-rekreacyjnych w gminie a bardzo dobrze 26,7%. Za dostateczny i niewystarczający uznało go po 6,7% badanych.

W przypadku infrastruktury sportowo-rekreacyjnej badani dostrzegli potrzebę budowy sportowych boisk wielofunkcyjnych (typu „Orlik”) w mniejszych miejscowościach, sali gimnastycznej przy każdej szkole, basenu, kortu tenisowego, lodowiska, a także powołania klubów sportowych.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające uzyskać od respondentów opinie na temat stanu bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 8. Czy czuje się Pan(-i) bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Zdecydowana większość ankietowanych (w sumie 93%) stwierdziła, że czuje się raczej bezpiecznie lub bezpiecznie w miejscu zamieszkania. Nikt nie wskazał opinii, że nie czuje się bezpiecznie. Jednocześnie zdania w tej sprawie nie miało 6,3% respondentów.

20. SEKTOR POZARZĄDOWY

Organizacje pozarządowe są przejawem społeczeństwa obywatelskiego, jedną z form aktywności społecznej. Odgrywają ważną rolę nie tylko w konsolidacji lokalnej społeczności, organizacyjnym wzmocnieniu władz lokalnych, lecz również zwiększają szanse rozwoju małych i średnich miejscowości. Dobrze zorganizowane środowisko może sprzyjać aktywizowaniu nie tylko pojedynczych osób i marginalizowanych grup społecznych, ale ich lokalnego otoczenia, sprzyja budowaniu samowystarczalności społeczności lokalnych poprzez uruchomienie i wykorzystanie jej zasobów.

W 2012 roku w gminie Rydzyna, poza jednostką Ochotniczej Straży Pożarnej, funkcjonowało 22 organizacje pozarządowe. Samorząd gminy, w oparciu o akt prawa miejscowego (Program współpracy Gminy Rydzyna z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust.3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r.

o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie) podejmował z nimi współpracę, która przybierała formę zlecenia organizacjom realizacji zadań własnych, dofinansowania działalności statutowej organizacji, wsparcia rzeczowego i lokalowego oraz doradztwa i konsultacji.

Poniższa tabela przedstawia wykaz organizacji pozarządowych funkcjonujących w gminie.

Tabela 36. Organizacje pozarządowe w gminie w 2012 roku

lp.	nazwa i adres organizacji	charakterystyka działania	kategoria klienta
1.	Rydzyński Klub Sportowy „Rydzyński” Rynek 7 64-130 Rydzyna	• rozwój różnych dyscyplin sportowych, • szkolenie i organizowanie zajęć, • promocja sportu, • dbanie o bazę sportowo-rekreacyjną, • zachęcanie młodzieży do aktywnego udziału w zajęciach sportowych, • uczestnictwo w zawodach, • integracja dzieci i młodzieży z terenu gminy Rydzyna • ochrona i promocja zdrowia • turystyka i krajoznawstwo	dzieci i młodzież, osoby niepełnosprawne
2.	Integracyjny Klub Sportowy „Leszno” ul. Rejtana 1 64-100 Leszno		
3.	Klub Sportowy „Sfinks Rydzyna” ul. Jana Kazimierza 1 64-130 Rydzyna		
4.	Rydzyńska Akademia Piłkarska „RAP 2010” Rynek 7 64-130 Rydzyna		
5.	Klub Sportowy Kyokushinaki - Piotr Stor ul. Wolności 13E 64-130 Rydzyna		
6.	Stowarzyszenie Kultury Fizycznej „SATORI” ul. Zbyszka z Bogdańca 14 64-100 Leszno		
7.	Stowarzyszenie Kultury Fizycznej Klubu Sportowego "Black Belt Tang Soo Do-Combat Kalaki" Pompea Ferrariego 21 64-130 Rydzyna		
8.	Uczniowski Klub Sportowy „Rydzyński” Wolności 14a 64-130 Rydzyna		
9.	Olimpiady Specjalne Polska - Sekcja Sportowa WTZ - Rydzyna Pl. Zamkowy 2 64-130 Rydzyna		
10.	Klub Sportowy Dąbcze Dąbcze 94 64-130 Dąbcze		

11.	Rydzińskie Stowarzyszenie Społeczne „Podaj rękę” Rynek 7 64-130 Rydzyna	• przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, działalność wspierająca • pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie ich szans • działalność na rzecz osób niepełnosprawnych • ochrona i promocja zdrowia • przeciwdziałanie uzależnieniom i patologiom społecznym • upowszechnianie i ochrona wolności i praw człowieka, swobód obywatelskich oraz działań wspomagających rozwój demokracji • działalność na rzecz równych praw kobiet i mężczyzn • działalność na rzecz rodziny, macierzyństwa, rodzicielstwa, upowszechnianie i ochrona praw dziecka • działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym • promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy • kultura, sztuka, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego • działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych • podtrzymywanie i upowszechnianie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości, rozwój świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej • promocja Rzeczypospolitej Polskiej za granicą • działalność na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego • wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu • turystyka i krajoznawstwo • wypoczynek dzieci i młodzieży • przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych oraz wspieranie osób w wieku emerytalnym	ogół społeczności, dzieci i młodzież
12.	Stowarzyszenie Aktywności Lokalnej „Kasztanowy szlak” w gminie Rydzyna Kłoda 52A 64-130 Kłoda		
13.	Stowarzyszenie Kupców i Gastronomów Miasta i Gminy Rydzyna Rynek 7 64-130 Rydzyna		
14.	Stowarzyszenie Przyjaciół Gimnazjum im. Sułkowskich Wolności 14a 64-130 Rydzyna		
15.	Towarzystwo Miłośników Rydzyny Pl. Zamkowy 1 64-130 Rydzyna		
16.	Stowarzyszenie Emerytów i Rencistów „Złota jesień” Rynek 7 64-130 Rydzyna		
17.	Ochotnicza Straż Pożarna w Rydzynie Kurpińskiego 1 64-130 Rydzyna	• ratownictwo i ochrona ludności • pomoc ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą	

18.	Kurkowe Bractwo Strzeleckie Rynek 7 64-130 Rydzyna	- popularyzacja strzelectwa sportowego - ćwiczenie członków w posługiwaniu się bronią palną - podtrzymywanie wielowiekowej tradycji, pielęgnowanie świadomości i poczucia i poczucia obowiązków względem RP	
19.	Linos Club Leszno 2000 Pl. Zamkowy 1 64-130 Rydzyna	pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie ich szans	
20.	Ogólnopolskie Stowarzyszenie Zarządców Nieruchomości Rynek 1 64-130 Rydzyna		
21.	Rydzińska Fundacja Ochrony Obiektów Zabytkowych ul. Rynek 26 64-130 Rydzyna		
22.	Fundacja Imienia Tadeusza Łopuszańskiego Pl. Zamkowy 1 64-130 Rydzyna		
23.	„Pro-Activ” Stowarzyszenie Na Rzecz Aktywności Zawodowej i Społecznej Osób Niepełnosprawnych Ziemi Leszczyńskiej Pl. Zamkowy 2 64-130 Rydzyna	- przewycięzanie trudnych sytuacji życiowych, działalność wspierająca - pomoc społeczna, w tym pomoc rodzinom i osobom w trudnej sytuacji życiowej oraz wyrównywanie ich szans - działalność na rzecz osób niepełnosprawnych - przeciwdziałanie bezrobociu, rozwój gospodarczy - działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym - promocja zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy i zagrożonych zwolnieniem z pracy - zatrudnianie, oferowanie miejsc pracy osobom bezrobotnym - szkolenia, podnoszenie kwalifikacji - prowadzone placówki dla bezrobotnych - Warsztat Terapii Zajęciowej	osoby niepracujące, niepełnosprawne

Dane Urzędu Miasta i Gminy Rydzyna.

W 2012 roku w gminie Rydzyna były 3 parafie kościoła rzymskokatolickiego:

- Parafia rzymsko-katolicka pw. Św. Stanisława Biskupa w Rydzynie,
- Parafia pw. Św. Katarzyny Dziewicy i Męczennicy w Dąbczu,
- Parafia pw. Św. Marcina w Kaczkowie.

21. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) jest jedną z najpopularniejszych heurystycznych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji. Bywa stosowana we wszystkich obszarach planowania strategicznego. W przypadku strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, który jest podmiotem analizy, i obejmuje następujące obszary:

- bezrobocie i ubóstwo;
- rodzina, dziecko i młodzież;
- uzależnienia i przemoc w rodzinie;
- bezdomność;
- starość;
- niepełnosprawność;
- kapitał społeczny i ludzki.

Obszar BEZROBOCIE I UBÓSTWO	
mocne strony	słabe strony
• podejmowanie działań na rzecz ograniczenia zjawiska bezrobocia w gminie, w tym wśród kobiet • prowadzenie przez pracowników socjalnych działań służących aktywizacji osób bezrobotnych • przeciwdziałanie zjawisku dziedziczenia bezrobocia • upowszechnianie ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach • pozyskiwanie środków finansowych z funduszy zewnętrznych na przeciwdziałanie bezrobociu (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) • zachęcanie inwestorów do tworzenia nowych miejsc pracy • przeciwdziałanie zjawisku ubóstwa	• ograniczony wpływ na dostosowanie kierunków kształcenia do potrzeb lokalnego rynku pracy • niewielka skala działań służących ograniczeniu zjawiska nielegalnego zatrudnienia • brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezrobotnych

szanse	zagrożenia
• zmniejszający się poziom bezrobocia • posiadanie przez osoby bezrobotne wiedzy o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy oraz o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach, • korzystanie przez osoby bezrobotne z dostępu do europejskich rynków pracy • możliwość ograniczania bezrobocia przy wykorzystaniu środków finansowych z funduszy zewnętrznych (m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej) • rosnąca liczba nowych inwestorów tworzących w gminie miejsca pracy	• rosnący poziom bezrobocia wśród kobiet • utrzymujący się wysoki poziom bezrobocia wśród osób w wieku 45 lat i więcej • występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia • rosnąca liczba osób bezrobotnych wymagających aktywizacji • ograniczone możliwości znalezienia zatrudnienia na lokalnym rynku pracy przez kończącą edukację młodzież • brak w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezrobotnych • utrzymujący się poziom nielegalnego zatrudnienia w gminie • postępujące zjawisko ubóstwa wśród mieszkańców gminy

Obszar RODZINA, DZIECKO, MŁODZIEŻ	
mocne strony	słabe strony
• zapobieganie dysfunkcjom rodzin • prowadzenie efektywnej pracy socjalnej w obszarze wspierania rodzin, dzieci i młodzieży • analizowanie potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tego rodzaju wsparcia • rozwijanie opieki przedszkolnej oraz szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego • podnoszenie poziomu nauczania w gminie • dostosowywanie do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferty spędzania czasu wolnego • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży • prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze zdrowia • podejmowanie działań na rzecz zwiększenia dostępności opieki medycznej dla mieszkańców gminy	• brak działań inicjujących powstawanie w gminie grup i ośrodków wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci i rodzin • nierozwijanie sieci placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • niski poziom koordynacji działań instytucji wspierających rodziny, dzieci i młodzież • brak działań na rzecz rozwoju szkolnictwa ponadgimnazjalnego w gminie • brak rozpowszechniania idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży
szanse	zagrożenia
• istnienie warunków umożliwiających efektywne prowadzenie pracy socjalnej • dostateczne rozpoznanie potrzeb rodzin, dzieci i młodzieży • odpowiednia dostępność opieki przedszkolnej oraz szkół podstawowych i gimnazjalnych w gminie • zadowalający poziom nauczania w placówkach oświatowych	• utrzymująca się wysoka liczba rodzin dysfunkcyjnych w gminie • rosnąca liczba rodzin wymagających wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego • brak grup i ośrodków wsparcia dla osób samotnie wychowujących dzieci i rodzin • niewystarczający dostęp do placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w gminie

- rosnąca liczba dzieci i młodzieży korzystających z oferty spędzania czasu wolnego - istnienie w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz rodzin, dzieci i młodzieży - zwiększająca się świadomość zdrowotna mieszkańców gminy	- brak poprawy skuteczności pomocy udzielanej rodzinom, dzieciom i młodzieży dzięki koordynacji działań instytucji wspierających te grupy - brak możliwości kontynuowania przez młodzież nauki na poziomie ponadgimnazjalnym w gminie - niski poziom wolontariuszów wśród dzieci i młodzieży - nieodpowiednia dostępność opieki medycznej w gminie

Obszar UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
- prowadzenie w gminie działalności terapeutycznej i rehabilitacyjnej w obszarze uzależnień - zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej - kierowanie osób uzależnionych i współuzależnionych na leczenie odwykowe - prowadzenie działań edukacyjno-szkoleniowych w zakresie uzależnień wśród rodziców, nauczycieli i sprzedawców - diagnozowanie kwestii inicjacji alkoholowej i narkotykowej wśród dzieci i młodzieży - kontrolowanie punktów sprzedaży napojów alkoholowych - działania inicjujące powstawanie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych - pozyskanie kadry do pracy z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie - prowadzenie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych, informacyjnych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród dzieci i młodzieży - współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie - prowadzenie poradnictwa prawnego i psychologicznego oraz interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie - funkcjonowanie w gminie zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie - zapewnianie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia - kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych	- brak na terenie gminy miejsca pobytu dla ofiar przemocy domowej - niewystarczająca oferta placówek wsparcia dziennego dla dzieci zagrożonych przemocą w rodzinie - niewystarczająca oferta w zakresie terapii rodzinnej

szanse	zagrożenia
- rosnąca liczba osób uzależnionych i współuzależnionych objętych leczeniem odwykowym - zwiększająca się liczba rodzin mogących skorzystać ze wsparcia psychospołecznego i prawnego - zmniejszająca się skala zjawiska nielegalności sprzedaży napojów alkoholowych - funkcjonujące w gminie grupy wsparcia i instytucje wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych - zwiększająca się świadomość rodziców, nauczycieli i sprzedawców napojów alkoholowych co do zagrożeń uzależnieniami - zwiększająca się kadra pracująca z osobami uzależnionymi, współuzależnionymi i dotkniętymi przemocą w rodzinie - zwiększająca się wśród dzieci i młodzieży świadomość zagrożenia uzależnieniami - zaprogramowane działania podejmowane w gminie w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie - zwiększająca się liczba rodzin objętych poradnictwem i interwencją z powodu przemocy w rodzinie - niezwiększająca się liczba osób wymagających umieszczenia w ośrodkach wsparcia	- niewielka liczba osób wyleczonych z uzależnień - obniżanie się wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej - zwiększająca się liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie wymagających objęcia działaniami zespołu interdyscyplinarnego - zwiększająca się liczba osób wymagających działań korekcyjno-edukacyjnych - niedostateczna ilość organizacji pozarządowych działających w obszarze uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Obszar BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
- diagnozowanie problemu bezdomności w gminie - prowadzenie działań zapobiegających bezdomności oraz działań na rzecz osób bezdomnych - informowanie bezdomnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy - zapewnianie osobom bezdomnym schronienia - prowadzenie działań na rzecz reintegracji zawodowej osób bezdomnych	- brak standaryzowania usług świadczonych osobom bezdomnym - brak indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności - brak wsparcia dla osób bezdomnych, które przybyły z innej gminy - brak działań wśród mieszkańców uwrażliwiających na problemy osób bezdomnych - brak współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezdomnych
szanse	zagrożenia
- utrzymująca się na stałym poziomie liczba osób bezdomnych - posiadanie przez osoby bezdomne wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia - niezwiększająca się liczba osób bezdomnych wymagających schronienia oraz osób, które przybyły z innej gminy	- występowanie problemu bezdomności w gminie - rosnąca liczba osób zagrożonych bezdomnością - niewystarczająca jakość usług świadczonych osobom bezdomnym - niezwiększająca się liczba osób wychodzących z bezdomności

	• ograniczone możliwości realizowania indywidualnych programów wychodzenia z bezdomności • zjawiska marginalizowania problemu bezdomności w małych społecznościach lokalnych • brak w gminie społecznej akceptacji dla osób bezdomnych • brak w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób bezdomnych

Obszar STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
• informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy • podejmowanie działań zmierzających do większego zaangażowania rodzin w sprawowanie opieki nad osobami starszymi • kierowanie osób wymagających całodobowej opieki do domów pomocy społecznej • prowadzenie działań mających na celu podniesienie poziomu życia osób starszych • prowadzenie działań prozdrowotnych wśród osób starszych • uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób starszych • współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych	• brak badania liczebności osób starszych • brak działań inicjujących powstawanie w gminie grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób starszych • niezapewnianie osobom starszym wsparcia w ramach małych form pomocy (klub seniora, dom dziennego pobytu) • brak działań w celu umożliwienia osobom starszym kontynuowania aktywności zawodowej • niepodejmowanie działań mających na celu poprawę sfery technicznej ułatwiającej osobom starszym codzienne życie • brak działań inicjujących wolontariat na rzecz osób starszych w gminie • niezapewnianie osobom młodym warunków do pozostania w gminie • brak dostatecznej liczby pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze
szanse	zagrożenia
• posiadanie przez osoby starsze wiedzy o dostępnych formach pomocy • wzrastająca liczba osób starszych korzystających z usług opiekuńczych • możliwość uzyskania przez osoby starsze pomocy ze strony rodziny • rosnący udział osób starszych w działaniach prozdrowotnych • brak marginalizowania problemów i potrzeb osób starszych • obecność w gminie organizacji pozarządowych działających na rzecz osób starszych	• zwiększająca się liczba osób starszych w gminie • brak w gminie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób starszych • brak dostępu osób starszych do małych form pomocy (klub seniora, dom dziennego pobytu) • mała dostępność domów pomocy społecznej • niski poziom życia osób starszych w gminie • mała liczba osób starszych kontynuujących aktywność zawodową • migracja osób młodych, wykształconych do większych jednostek administracyjnych • niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby starsze w codziennym życiu • odpowiednia do potrzeb osób starszych infrastruktura techniczna • migracja osób młodych, wykształconych do większych jednostek administracyjnych

Obszar NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
- informowanie osób niepełnosprawnych o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy - współpraca z podmiotami świadczącymi usługi rehabilitacyjne osobom niepełnosprawnym - uczestniczenie w likwidowaniu barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym - upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy - uwrażliwianie społeczności lokalnej na problemy i potrzeby osób niepełnosprawnych - współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych - podejmowanie działań służących zwiększeniu społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych	- gmina nie prowadzi badań liczebności osób niepełnosprawnych - dysponowanie niewystarczającą liczbą pracowników świadczących opiekę i wsparcie osobom niepełnosprawnym - brak wsparcia w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi - brak działań inicjujących powstawanie w gminie grup wsparcia i instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych - w gminie nie tworzy się grup i klas integracyjnych w placówkach oświatowo-wychowawczych - ograniczone działania inicjujące wolontariat na rzecz osób niepełnosprawnych w gminie
szanse	zagrożenia
- posiadanie przez osoby niepełnosprawne wiedzy o przysługujących im prawach i dostępnych formach wsparcia - gmina posiada bazę rehabilitacyjną - posiadanie przez osoby niepełnosprawne wiedzy o dostępnych ofertach pracy i wolnych miejscach pracy - wzrost społecznej akceptacji osób niepełnosprawnych	- rosnąca liczba osób niepełnosprawnych wymagających opieki i wsparcia ze strony pracowników MGOPS-u - zwiększająca się w gminie liczba osób z zaburzeniami psychicznymi wymagających wsparcia - brak w gminie grup wsparcia i instytucji wsparcia dla osób niepełnosprawnych - wzrastająca liczba dzieci wymagających umieszczenia w grupach i klasach integracyjnych - istnienie barier utrudniających osobom niepełnosprawnym codzienne życie - brak w gminie dostatecznej liczby organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych - niewystarczająca liczba wolontariuszy wspierających osoby niepełnosprawne w codziennym życiu

Obszar KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
- podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego - przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu pracowników pomocy społecznej - diagnozowanie problemów społecznych	- nieodpowiednia do potrzeb liczba pracowników socjalnych - brak działań inicjujących wolontariat w gminie - gmina nie posiada dostatecznych informacji o instytucjach wsparcia i organizacjach mogących świadczyć pomoc mieszkańcom

w gminie • informowanie beneficjentów systemu pomocy społecznej o możliwościach uzyskania wsparcia • poprawianie jakości obsługi klientów MGOPS-u • podejmowanie działań inicjujących powstawanie w gminie nowych placówek pomocy społecznej • pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej • uświadamianie władzom gminy roli i potrzeb sektora pomocy społecznej • przeciwdziałanie negatywnym stereotypom postrzegania sektora pomocy społecznej • podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, przedstawicielami kościołów i związków wyznaniowych	
szanse	zagrożenia
• dobrze wykwalifikowana kadra zatrudniona w miejscowym ośrodku pomocy społecznej • wystarczająca wiedza na temat problemów społecznych w gminie • posiadanie przez beneficjentów systemu pomocy społecznej wiedzy o dostępnych formach wsparcia • odpowiednia jakość obsługi klientów MGOPS-u, • posiadanie przez pracowników pomocy społecznej wiedzy na temat instytucji wsparcia i organizacji pozarządowych mogących świadczyć pomoc mieszkańcom • świadomość władz gminy co do roli i potrzeb sektora pomocy społecznej • zmieniający się na korzyść wizerunek sektora pomocy społecznej • istnienie organizacji pozarządowych w gminie • włączanie się przedstawicieli kościołów i związków wyznaniowych w działania pomocowe	• zwiększająca się liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej przypadających na jednego pracownika socjalnego • syndrom wypalenia zawodowego i popadanie w rutynę pracowników socjalnych • niedostatecznie rozwinięta sieć placówek pomocy społecznej w gminie • niedofinansowany system pomocy społecznej • mała liczba wolontariuszy świadczących pomoc osobom wymagającym wsparcia

22. PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Diagnoza przeprowadzona w ramach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Rydzyna obejmowała kilkanaście zagadnień. Jej wyniki posłużyły, po ich nałożeniu na kompetencje samorządu gminnego, do opracowania założeń polityki społecznej gminy na lata 2014-2020. Zostały one przedstawione w części programowej strategii

i zawierają działania, które powinny przyczynić się do zminimalizowania problemów społecznych tak występujących w gminie obecnie, jak i w najbliższych latach. Działania te są wyznaczone w następujących obszarach:

- 1. Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom** poprzez:
  - zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego,
  - wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy,
  - pomoc zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.
- 2. Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży** poprzez:
  - wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania,
  - wsparcie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie,
  - pomoc dzieciom i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju,
  - zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.
- 3. Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym** poprzez:
  - usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki,
  - ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizację społeczną i zawodową osób niepełnosprawnych.
- 4. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego** poprzez:
  - przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich,
  - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.
- 5. Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego** poprzez:
  - doskonalenie kadr i służb pomocowych oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej,
  - wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misja samorządu, sformułowana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rydzyna na lata 2014-2020, jest następująca:

**Gmina Rydzyna wspiera rodzinę
oraz przeciwdziała marginalizacji i wykluczeniu społecznemu.**

Wypełnienie przyjętej misji jest uwarunkowane realizacją przedstawionych na kolejnych stronach celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań.

Cel strategiczny 1.:

Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności oraz zapobieganie ich skutkom.

Cele operacyjne:

1. Zapewnienie ubogim bezpieczeństwa socjalnego.
2. Wsparcie bezrobotnych i poszukujących pracy.
3. Pomoc zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Wsparcie osób ubogich pracą socjalną.
2. Udzielanie przez MGOPS pomocy finansowej i rzeczowej (w tym w postaci posiłku) osobom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.
3. Organizowanie akcji charytatywnych na rzecz osób ubogich.
4. Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci z rodzin ubogich, m.in. poprzez organizowanie dla nich dożywiania w szkołach, wypoczynku, wyposażenie ich w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, a także zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
5. Rozwój w gminie zasobów mieszkań komunalnych i socjalnych.
6. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób ubogich oraz z Kościołem.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Podejmowanie współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych i stażach.
2. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi.
3. Zmniejszanie skutków bezrobocia poprzez pomoc finansową udzielaną przez MGOPS.
4. Promowanie gminy w celu pozyskania inwestorów mogących utworzyć nowe miejsca pracy.
5. Inicjowanie działania w gminie podmiotów ekonomii społecznej, także o ponadgminnym obszarze działalności.
6. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami zagrożonymi i dotkniętymi bezdomnością.
2. Udzielanie przez MGOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością, zapewnienie im dostępu do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia medycznego.
3. Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia.
4. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób bezdomnych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2014-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Rada Miejska, Urząd Miasta i Gminy, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, Rydzynski Ośrodek Kultury, placówki opiekuńczo-wychowawcze w tym świetlice środowiskowe.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowy Urząd Pracy w Lesznie, szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, inwestorzy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska spoza gminy, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- wielkość stopy bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w mieście, w tym liczba osób objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia,
- liczba osób ubogich, bezrobotnych i bezdomnych objętych pracą socjalną,
- liczba beneficjentów systemu pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa bezrobocia i bezdomności,

- liczba nowych inwestorów,
- liczba działających w gminie podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba opracowanych i realizowanych projektów w zakresie aktywizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem,
- liczba osób bezdomnych, którym zapewniono schronienie.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- zwiększenia liczby osób zaktywizowanych,
- zmniejszenia liczby beneficjentów pomocy społecznej,
- zwiększenia liczby miejsc pracy,
- spadku liczby osób bezrobotnych,
- wzrostu liczby podmiotów gospodarczych.

Cel strategiczny 2.:

Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży.

Cele operacyjne:

1. Wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania.
2. Wsparcie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.
3. Pomoc dzieciom i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.
4. Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą.
2. Promowanie w gminie prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, m.in. przez pracowników MGOPS-u i placówek oświatowych.
3. Zatrudnianie, w razie potrzeby, asystentów rodziny oraz ustanawianie rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizowanie dla nich szkoleń.
4. Udzielanie przez MGOPS pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej z systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.
5. Zwiększenie dostępności poradnictwa specjalistycznego (w tym psychologiczno-pedagogicznego, prawnego, terapii rodzinnej).
6. Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez stałą współpracę placówek oświatowo-wychowawczych i kulturalnych, jednostek pomocy społecznej i służby zdrowia, sądu rejonowego i kuratorów sądowych, policji, organizacji pozarządowych i Kościoła.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Zapewnienie osobom uzależnionym od alkoholu i narkotyków dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej.
2. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami alkoholowymi, narkomanii i przemocy w rodzinie szerszego dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie, w szczególności skierowanej do dzieci i młodzieży.

4. Kontynuowanie działalności funkcjonujących w gminie świetlic środowiskowych.
5. Funkcjonowanie grupy wsparcia dla osób dotkniętych problemami uzależnień.
6. Prowadzenie interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
7. Prowadzenie działalności przez zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
8. Zapewnienie, w razie potrzeby, osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.
9. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz dotkniętych problemami alkoholowymi i narkomanii.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3.:

1. Podnoszenie jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich i pedagogów szkolnych.
2. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez prowadzenie zajęć wyrównawczych.
3. Zapewnienie uczniom niepełnosprawnym dostępu do kształcenia, m.in. poprzez prowadzenie nauczania indywidualnego.
4. Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego, m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych przy wykorzystaniu zasobów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy.

Kierunki działań do celu operacyjnego 4.:

1. Promowanie zdrowia i prowadzenie profilaktyki zdrowotnej.
2. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, położnictwa, ginekologii i stomatologii.

Szczegółowe działania w zakresie wspierania rodziny oraz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie zawierają: Program Wspierania Rodziny w Gminie Rydzyna oraz Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii.

Czas realizacji działań:

Działania ciągle w latach 2014-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Rada Miejska, Urząd Miasta i Gminy, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, kulturalne i jednostki sportowo-rekreacyjne, w tym Rydzynski Ośrodek Kultury oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze.

Partnerzy w realizacji działań:

Szkoły ponadgimnazjalne, Zespół Placówek Wychowania Pozaszkolnego, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lesznie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, ośrodki leczenia uzależnień, specjaliści, placówki służby zdrowia, całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze, ośrodki wsparcia, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, kościół i społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną,
- liczba asystentów rodziny,
- liczba rodzin wspierających,
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną i rehabilitacyjną,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu alkoholizmu, narkomanii i przemocy w rodzinie,
- liczba przedsięwzięć realizowanych w ramach działalności informacyjnej i edukacyjnej,
- liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- liczba osób objętych oddziaływaniem zespołu interdyscyplinarnego,
- liczba osób przebywających w ośrodkach wsparcia,
- liczba nauczycieli i pedagogów szkolnych doskonalących swoje kwalifikacje zawodowe,

- liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym,
- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- spadku liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- poszerzenia wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich,
- zwiększenia dostępności wsparcia dla rodzin,
- podniesienia jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych,
- zwiększenia szans edukacyjnych dla dzieci mających problemy w nauce,
- zróżnicowania form spędzania czasu wolnego oraz wzrostu liczby dzieci i młodzieży z nich korzystających,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień,
- zwiększenia dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- zmniejszenia skali przemocy w rodzinie,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej oraz zdrowego trybu życia.

Cel strategiczny 3.:

Utrzymanie osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania oraz umożliwienie im udziału w życiu społecznym.

Cele operacyjne:

1. Usprawnianie osób starszych i zapewnienie im właściwej opieki.
2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi.
2. Udzielanie przez MGOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym.
3. Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych, obejmujących pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz, w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem.
4. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych oraz z kościołem, rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze – zaspokajanie ich potrzeb kulturalno-społecznych, rekreacyjnych, w tym poprzez organizowanie cyklicznych imprez, spotkań integracyjnych, zajęć, wycieczek.
5. Pozyskiwanie wolontariuszy mogących wspierać osoby starsze.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2:

1. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami niepełnosprawnymi.
2. Udzielanie przez MGOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym.
3. Organizowanie w mieście specjalistycznych usług opiekuńczych, w tym dla z zaburzeniami psychicznymi.
4. Podejmowanie współpracy z PCPR-em, PUP-em i PFRON-em w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych, m.in. przy:
  - zapewnieniu dostępu do rehabilitacji i sprzętu rehabilitacyjnego,
  - przekazywaniu informacji z PUP-u o ofertach zatrudnienia dla osób niepełnosprawnych.
5. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2014-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Rada Miejska, Urząd Miasta i Gminy, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy i Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Lesznie, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, domy pomocy społecznej, Środowiskowy Dom Samopomocy, placówki służby zdrowia, kulturalne, oświatowe, pracodawcy, organizacje pozarządowe, kościoły, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób w wieku poprodukcyjnym i ich udział w ogóle mieszkańców,
- liczba osób dotkniętych niepełnosprawnością (w oparciu o dane MGOPS-u oraz PCPR-u),
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych pracą socjalną,
- liczba osób starszych i niepełnosprawnych objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej,
- liczba osób objętych usługami opiekuńczymi oraz specjalistycznymi usługami opiekuńczymi,
- liczba ofert pracy dla osób niepełnosprawnych (dane z PUP-u).

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- zwiększenia udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym,
- podniesienia jakości świadczonych usług,
- podniesienia jakości funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku zamieszkania.

Cel strategiczny 4.:

Podniesienie poziomu bezpieczeństwa w mieście.

Cele operacyjne:

1. Przeciwdziałanie przestępczości, w tym wśród nieletnich.
2. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców.

Kierunki działań do celów operacyjnych 1-2.:

1. Opracowywanie i realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych.
2. Zapewnienie bezpieczeństwa w mieście przez organy i organizacje do tego powołane – policję, straż pożarną.
3. Podejmowanie przez jednostki gminy i jej mieszkańców współpracy z instytucjami o zasięgu ponadlokalnym, policją, prokuraturą rejonową, sądem rejonowym, kuratorami sądowymi i organizacjami pozarządowymi na rzecz przeciwdziałania przestępczości.
4. Zapewnienie dzieciom i młodzieży alternatywnych form spędzania czasu wolnego.
5. Zapewnienie mieszkańcom bezpieczeństwa na drodze, m.in. remont dróg gminnych, budowę przydrożnych chodników i oświetlenia, organizację dowozu dzieci i młodzieży do szkół, działania edukacyjne.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2014-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Rada Miejska, Urząd Miasta i Gminy, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki przedszkolne, placówki oświatowe szczebla podstawowego i gimnazjalnego, placówki kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki opiekuńczo-wychowawcze wsparcia dziennego, świetlice środowiskowe.

Partnerzy w realizacji działań:

Szkoły ponadgimnazjalne w powiecie, policja, prokuratura rejonowa, sąd rejonowy, kuratorzy sądowi, Wojewódzki Ośrodek Ruchu Drogowego w Lesznie, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba popełnionych i wykrytych przestępstw,
- liczba opracowanych i realizowanych programów profilaktyczno-edukacyjnych oraz liczba osób nimi objętych,
- liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- spadku przestępczości, w tym wśród nieletnich,
- poszerzenia wiedzy uczniów w zakresie przestępczości i jej skutków,
- zwiększenia bezpieczeństwa na drodze.

Cel strategiczny 5.:

Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego.

Cele operacyjne:

1. Doskonalenie kadr i służb pomocowych oraz rozwijanie infrastruktury socjalnej.
2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego.

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Doskonalenie kadr pomocy społecznej w gminie.
2. Wdrażanie, w miarę potrzeby, nowych instrumentów i usług służących podniesieniu jakości świadczonej pomocy.
3. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do informacji o możliwościach uzyskania i dostępnych formach świadczeń pomocowych, m.in. przez zamieszczanie informacji dotyczących funkcjonowania pomocy społecznej np. na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta i Gminy.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2.:

1. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy współpracy z sektorem pozarządowym oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.
2. Inicjowanie działalności w gminie nowych organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej oraz podmiotów ekonomii społecznej (także o zasięgu ponadgminnym).
3. Realizowanie zadań z zakresu rozwiązywania problemów społecznych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami ekonomii społecznej.
4. Opracowywanie i realizowanie, przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami ekonomii społecznej, projektów służących aktywizacji mieszkańców gminy, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy Unii Europejskiej.
5. Promowanie działalności organizacji pozarządowych oraz podmiotów ekonomii społecznej oraz udzielanie im pomocy w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania.
6. Propagowanie idei pomocy innym oraz pozyskiwanie darczyńców w celu możliwości jej realizacji.

Szczegółowe działania w zakresie współpracy samorządu gminy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego zawiera Program współpracy Gminy Rydzyna z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami wymienionymi w art. 3 ust.3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2014-2020.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Rada Miejska, Urząd Miasta i Gminy, Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej i inne jednostki organizacyjne gminy.

Partnerzy w realizacji działań:

Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Poznaniu, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, inne podmioty prowadzące działalność pożytku publicznego, Kościół, społeczność lokalna.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy i wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, organizacje pozarządowe, sponsorzy indywidualni.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba szkoleń, w których uczestniczyła kadra pomocy społecznej,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w gminie, zajmujących się zagadnieniami z zakresu polityki społecznej,
- liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w obszarze polityki społecznej,
- liczba działających na terenie gminy podmiotów ekonomii społecznej,
- liczba wspólnych przedsięwzięć z zakresu rozwiązywania problemów społecznych,
- liczba opracowanych i zrealizowanych projektów,
- liczba wspieranych przez samorząd gminy organizacji pozarządowych.

Prognoza zmian:

Podjęcie działań powinno przyczynić się m.in. do:

- profesjonalizacji kadry pomocy społecznej,
- zwiększenia jakości świadczonych usług,
- zróżnicowania form i zwiększenia efektywności współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami ekonomii społecznej.
- zwiększenia aktywności mieszkańców, wzrostu liczby inicjatyw społecznych.

2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rydzyna na lata 2014-2020 będzie Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rydzynie. Działania te będą podejmowane przez wskazane powyżej podmioty.

Monitoring zapisów strategicznych, polegający na systematycznym zbieraniu i analizowaniu informacji dotyczących realizowanych bądź zrealizowanych już działań, będzie prowadzony przez zespół oceniający strategię. Gromadzone dane pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, czy wyznaczone działania zmierzają w słusznym kierunku i przynoszą zakładane zmiany.

Zespół oceniający zostanie powołany zarządzeniem Burmistrza Gminy Rydzyna, a w jego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię, w tym przedstawiciel Miejskiego-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Zasady działania zespołu zostaną określone zarządzeniem Burmistrza Gminy Rydzyna.

Zespół oceniający strategię będzie ocenił poziom wdrożenia zapisów strategicznych raz na rok, a następnie przygotowuje raport monitoringowy. Zawartą w nim ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w gminie wraz z rekomendacjami przekaże Burmistrzowi Gminy i Przewodniczącemu Rady Miejskiej.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane pod każdym celem strategicznym wskaźniki monitoringowe. Przygotowany wykaz nie wyczerpuje wszystkich wskaźników, jakie mogą być zastosowane w procesie monitorowania realizacji strategii. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań.

3. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rydzyna na lata 2014-2020 będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego będą posiadali zasoby finansowe bądź pozyskają środki finansowe z zewnątrz, które umożliwią jej realizację, w tym realizację programów i projektów zgodnych z przyjętymi w dokumencie działaniami. Programy

i projekty można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od ich charakteru.

3.1. PROGRAMY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rydzyna na lata 2014-2020 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Program Przeciwdziałania Narkomanii dla gminy Rydzyna,
- Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla gminy Rydzyna,
- Program Wspierania Rodziny dla gminy Rydzyna,
- Program współpracy samorządu Gminy Rydzyna z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego,
- Gminny Program Profilaktyki i Promocji Zdrowia.

3.2. PROJEKTY

Prezentowane poniżej projekty powstały w trakcie prac nad strategią i wpisującym się w jej zapisy programem wspierania rodziny. Ich autorami są przedstawiciele instytucji i organizacji pozarządowych działających w mieście w obszarze polityki społecznej.

Projekt 1. „Centrum Integracji Społecznej w Kłodzie”

Wnioskodawca projektu

Stowarzyszenie Na Rzecz Integracji Społecznej, Zawodowej, Osób Niepełnosprawnych Ziemi Leszczyńskiej „Pro-Activ” w Rydzynie

Cel główny projektu

Reintegracja społeczna i zawodowa osób bezrobotnych, niepełnosprawnych i zagrożonych wykluczeniem z innych przyczyn poprzez uczestnictwo w zajęciach w Centrum Integracji Społecznej.

Cele szczegółowe projektu

- odbudowanie i podtrzymanie u uczestników zajęć umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych,

- integracja osób niepełnosprawnych z innymi uczestnikami CIS,
- odbudowanie i podtrzymanie u uczestników zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy,
- zdobycie przez uczestników nowych umiejętności zawodowych.

Miejsce realizacji projektu

Centrum Integracji Społecznej w Kłodzie.

Beneficjenci projektu

Bezrobotni, niepełnosprawni, uzależnieni od alkoholu, zwalniani z zakładów karnych, inne osoby podlegające wykluczeniu społecznemu.

Partnerzy w realizacji projektu

- MGOPS w Rydzynie,
- samorzady gminy
- lokalni przedsiębiorcy
- samorzady i ośrodki pomocy społecznej innych gmin powiatu leszczyńskiego

Czas realizacji projektu

Status Centrum nadaje wojewoda, w drodze decyzji na okres 5 lat z możliwością jego przedłużenia na kolejne okresy.

Projekt 2. Spółdzielnia socjalna „Zielona Kłoda”

Wnioskodawca projektu

Stowarzyszenie Na Rzecz Integracji Społecznej, Zawodowej, Osób Niepełnosprawnych Ziemi Leszczyńskiej „Pro-Activ” w Rydzynie we współpracy z Powiatem Leszczyńskim

Cel główny projektu

Utworzenie spółdzielni socjalnej osób prawnych

Cele szczegółowe projektu

prowadzenie wspólnego przedsiębiorstwa w oparciu o osobistą pracę członków w celach społecznej i zawodowej reintegracji jej członków

Miejsce realizacji projektu

”Zielona Kłoda” Spółdzielnia Socjalna w Kłodzie.

Beneficjenci projektu

Bezrobotni, niepełnosprawni, uzależnieni od alkoholu, zwalniani z zakładów karnych, inne osoby zagrożone wykluczeniem społecznym.

-MGOPS w Rydzynie,

-samorządy gminy

-lokalni przedsiębiorcy

-samorządy i ośrodki pomocy społecznej innych gmin powiatu leszczyńskiego

Czas realizacji projektu

Spółdzielnia socjalna została utworzona w styczniu 2013 roku z założeniem prowadzenia przez nią działalności przez czas nieokreślony.

IV. UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rydzyna na lata 2014-2020 będą realizowane w ramach przyjętych działań w zależności od posiadanych przez samorząd gminy i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, w tym tych, które działają na wyższym szczeblu administracyjnym.

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim tym, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w mieście. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

PRZEWODNICZĄCY
RADY MIEJSKIEJ RYDZINY
Bonifacy Skrzypczak